Spedizione in abbonamento postale
Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 1 lira

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIV. V Ljubljani, 23. aprila 1942-XX. Štev. 13 (649)

Poštenje in pamet, to je življenje na svetu.

Slovenski rek

»DRUŽINSKI TEDNIK«
izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 16.393. — Kokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 liri v znamkah.

NAROČNINA
1/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir, vse leto 40 lir. V tujini 64 lir na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV
V tekstnem delu: enostolpčna petitna vrsta ali njen prostor (višina 8 mm in širina 55 mm) 7 lir; v oglasnem delu 4.50 lire. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. — Notice: vrstica 7 lir. Mali oglasi: beseda 0.50 lire. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Njen prvi mož

Naš novi roman

(Gl. str. 5)

Italijanske letalske zmage nad Angleži

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja 684. vojno poročilo:

Na cirenaiškem bojišču izvidniško delovanje.

Nadaljevalo se je bombardiranje ciljev na Malti.

Nemška lovska letala so nad otokom v zračnih bojih sestrelila 7 nasprotnih letal.

Pri izpodletelem poskusu napada na naše parnike, ki so pluli v srednjem Sredozemlju, je nemško lovsko letalstvo sestrelilo dva angleška bombnika.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil naslednje 685. vojno poročilo:

Na cirenaiškem bojišču nič važnega.

Nemški lovci so v borbah v zraku sestrelili eno letalo.

Poskus sovražnega udara proti enemu izmed manjših otokov južno od Krete je propadel.

Naša torpedovka pod vodstvom korvetnega kapitana Eugenija Henkeja je potopila v srednjem Sredozemlju sovražno podmornico.

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja 688. vojno poročilo:

Na cirenaiškem bojišču nestalni stiki med sprednjimi oddelki; sovražne izvidniške oddelke smo prisilili k umiku.

Angleško letalstvo je izvedlo napad na Bengazi. Nič človeških izgub, kakor tudi ne pomembne škode.

Naša podmornica »Bianchi« se ni vrnila v oporišče.

Velike skupine letal Osi so izvedle močne napade na Malto ter so hudo poškodovale vojne naprave, skladišča, shrambe in protiletalsko obrambo. Na vseh teh ciljih, kjer je prišlo do ponovnih eksplozij, so nastali veliki požari, ki so jih videli do sicilske obale. Veliko število nasprotnih letal je bilo ali uničenih ali poškodovanih na tleh.

Razširjenje osnovnih zakonov

Kraljevine na ozemlja, priključena s kr. ukazom z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in z dne 18. maja 1941-XIX št. 452

VIKTOR EMANUEL III.
po milosti božji in narodni volji
Krali Italije in Albanije,
Cesar Abesinije

glede na člen 7. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 o ustanovitvi Ljubljanske pokrajine,

glede na člen 5. kr. ukaza z dne 18. maja 1941-XIX št. 452 o ureditvi ozemelj, ki so postala sestavni del kraljevine Italije,

glede na člen 3. št. 1 zakona z dne 31. januarja 1926-IV št. 100,

po zaslišanju ministrskega sveta,

na predlog Duceja fašizma, predsednika vlade in ministra za notranje posle, sporazumno s tajnikom Narodne fašistične stranke, ministrom državnim tajnikom in z ministrom za pravosodje,

Smo odločili in odločamo:

Čl. 1. Objavljajo se in dobijo moč na ozemljih priključenih Kraljevini s kr. ukazom z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in z dne 18. maja 1941-XIX št. 452:

osnovni statut Kraljevine z dne 4. marca 1848;

zakon z dne 24. decembra 1925-IV štev. 2263 o področju in posebnih pravicah predsednika vlade, prvega ministra državnega tajnika;

zakon z dne 31. januarja 1926-IV št. 100 o pravici izvršilne oblasti izdajati pravne predpise in poznejše spremembe po zakonih z dne 8. junija 1939-XVII št. 860 in z dne 4. septembra 1940-XVIII št. 1547;

zakon z dne 9. decembra 1928-VII št. 2693 o ustroju in področju velikega fašističnega sveta;

zakon z dne 14. decembra 1929-VIII št. 2099 o spremembah zakona z dne 9. decembra 1928-VII št. 2693 o ustroju in področju velikega fašističnega sveta in predpisi o ustroju Narodne fašistične stranke;

kr. ukaz z dne 19. decembra 1935-XIV št. 2121, pretvorjen v zakon z dne 2. aprila 1936-XIV št. 607, in kr. ukaz z dne 7. januarja 1937-XV št. 5, pretvorjen v zakon v dne 3. aprila 1937-XV št. 592, o spremembah v sestavi velikega fašističnega sveta;

kr. uredba z dne 28. aprila 1938-XVI št. 513, s katero se potrjujejo statut Narodne fašistične stranke in poznejše spremembe po kr. uredbah z dne 21. novembra 1938-XVII št. 2154, 9. julija 1939-XVII št. 1027, 23. januarja 1940-XVIII št. 33 in 17. februarja 1941-XIX št. 69;

kr. uredba z dne 27. junija 1941-XIX št. 600 o področju tajnika Narodne fašistične stranke kot ministra državnega tajnika;

zakon z dne 17. februarja 1941-XIX št. 65 o spremembah v sestavi narodnega sveta Narodne fašistične stranke;

zakon z dne 19. januarja 1939-XVII št. 129 o ustanovitvi fašistične in korporacijske zbornice;

kr. ukaz z dne 9. maja 1936-XIV št. 754, pretvorjen v zakon z dne 18. maja 1936-XIV št. 876 o proglasitvi popolne in celotne suverenosti kraljevine Italije nad Abesinijo in prevzemu naslova Cesarja Abesinije po Kralju Italije;

zakon z dne 16. aprila 1939-XVII št. 580 o sprejemu albanske krone po Kralju Italije, Cesarju Abesinije;

člen 1. določb o uporabljanju zakonov vobče iz uvoda k 1. knjigi državljanskega zakonika, potrjeni s kr. uredbo z dne 12. decembra 1938-XVII št. 1852;

prečiščeno besedilo zakonodajnih določb o proglašanju in objavljanju zakonov in kr. uredb, potrjeno s kr. uredbo z dne 24. septembra 1931-IX št. 1256;

kr. uredba z dne 2. septembra 1932-X št. 1293 o odobritvi pravilnika za izvrševanje prečiščenega besedila z dne 24. septembra 1931-IX št. 1256 o proglašanju in objavljanju zakonov in kr. uredb;

zakon z dne 5. maja 1939-XVII št. 660 z določbami o proglašanju in objavljanju zakonov in kr. uredb;

zakon z dne 30. januarja 1941-XIX št. 14 o pravni veljavnosti delovne ustave, potrjen po velikem fašističnem svetu z dne 21. aprila 1927-V;

kr. ukaz z dne 24. septembra 1923-I št. 2072, pretvorjen v zakon z dne 24. decembra 1925-IV št. 2264 o predpisih glede rabe državne zastave;

kr. uredba z dne 11. aprila 1929-VII št. 504 o obliki in rabi državnega grba in državnega pečata in poznejša sprememba po kr. uredbi z dne 1. junija 1939-XVII štev. 876.

Čl. 2. Ta uredba stopi v veljavo z dnem objave v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale del Regno«.

Odrejamo, da se ta uredba, opremljena z državnim pečatom, uvrsti v Uradno zbirko zakonov in uredb kraljevine Italije, in ukazujemo vsakomur, da se po njej ravna in skrbi za njeno izvrševanje.

Dano v Rimu, dne 26. decembra 1941-XX.

VIKTOR EMANUEL
MUSSOLINI
VIDUSSONI — GRANDI

Ustanovitev Rome - praznik dela

21. aprila je vsa fašistovska Italija praznovala dan rojstva Rome, dan tistega zgodovinskega dogodka na poti kulturnega in civilizacijskega napredka človeštva, ki je dal svoj pečat vsej zgodovini italijanskega naroda. Roma se je pa v zgodovini človeštva tako visoko povzpela, da bo v njej vselej igrala važno vlogo.

Na ta dan se Roma ozira v svojo slavno preteklost, preteklost moči in pravice. Zato so ta dan krstili tudi za praznik dela, to je praznik vseh tistih, ki z delom ustvarjajo lepši napredek naroda in njegov kulturni in tehnični razmah. Ta dan je praznik vseh tistih neštevilnih delovnih ljudi, ki s svojim delom oblikujejo sodobno življenje in mišljenje. Vse to delo je pa samo priprava za novo veliko dobo fašistovske Italije, ki je položila nove temelje svetovnemu in socialnemu redu.

Ljubljanska pokrajina je ta praznik praznovala že drugič v fašistovski Italiji. Zato je zanjo simbol vsega javnega in konstruktivnega dela, ki ga že leto dni pri nas izvajajo najboljši sinovi italijanskega naroda. V tem kratkem letu smo spoznali organizacijsko sposobnost in graditeljske zmožnosti dediče v romske tradicije. Tej tradiciji sta pa vtisnila svoj pečat Ducejev nauk in njegova neomajna volja do zmage.

Z javnimi deli, ki jih je ukazal izvršiti Ducejev zaupnik Eksc. Grazioli, je napravljen prvi korak, ki bo izpremenil lice naše pokrajine. Ljudstvo se dobro zaveda koristi teh del, zato je s hvaležnostjo praznovalo obletnico ustanovitve Rome.

Navodila Eksc. Graziolija

komisarjem okrajnih glavarstev in funkcionarjem Visokega komisariata

Pretekli teden je Eksc. Grazioli sprejel v vladni palači komisarje okrajnih glavarstev in drugih funkcionarjev ter strokovnjakov Visokega komisariata in jim podal pregled položaja občin v pokrajini v zvezi z občinskim upravljanjem, proračuni, ustanovami in prispevki za javna dela.

Nato je obrazložil delovanje krajevnih podpornih ustanov in namestitvenih uradov ter je govoril o uspešnem delovanju zdravstvene službe. Predmet posebne proučitve je bilo vprašanje oskrbe z živili ter nadzorstvo nad živilskimi nakaznicami in cenami. Obrazložil je nekatera vprašanja poljedelskega značaja, zlasti v zvezi z boljšo koristno izrabo zemljišč za obdelovanje v skladu s potrebami pokrajine.

O raznih vprašanjih, ki so bila postavljena v razpravo, so poročali komisarji okrajnih glavarstev in navzoči funkcionarji.

Visoki Komisar je končno dal točna navodila za delovanje na vseh področjih pokrajinskega življenja.

Za prehrano prebivalstva

Sklepi ministrskega odbora za oskrbo

Rim, 16. aprila. Medministrski odbor za oskrbo je imel v Beneški palači pod vodstvom Duceja zasedanje, ki so se ga udeležili Tajnik Stranke, finančni, prometni, korporacijski in kmetijski minister ter ministri za ljudsko kulturo in devize in valute, dalje državna podtajnika v ministrstvih za zunanje zadeve in za vojno proizvodnjo, generalni komisar za ribolov, načelniki inspektorata za štednjo in kredit, predsedniki fašističnih konfederacij industrijskih, kmetijskih in trgovskih delodajalcev in delavcev, inspektor fašistične stranke, predsednik žitne korporacije, predsednik zadružne ustanove, direktor oskrbovalne službe pri vojnem ministrstvu in tajnik odbora.

Kmetijski minister je poročal o tržnem položaju in o zadovoljivem razvoju obveznih oddaj živilskih surovin. Obširno je poročal o ukrepih za zagotovitev delovnih moči na polju, za kontrolo oddaje žita po prihodnji žetvi in o posebni prehrani pri poljskih delih zaposlenih delavcev, kakor je odredil Duce. Odbor je tudi proučil ukrepe o množinah žita, ki si jih bodo smeli v bodoče pridržati producenti.

Medministrski odbor je nato razpravljal o turističnem prometu v obmorskih in planinskih krajih, nazadnje pa je odobril zakonski ukrep, ki vsebuje nove določbe o motornem prometu na cestah. Pri tem so upoštevali naraščajoče potrebe vojaških transportov. Prefekti bodo po teh ukrepih pooblaščeni, da urede civilne transporte v svojih pokrajinah, da eventualno rekvirirajo motorna vozila, ustanovijo posebne konzorcije za prevozništvo, itd. Prefekti bodo oskrbovali tudi motorna vozila v svojih pokrajinah s potrebnimi pogonskimi sredstvi. Odpravi se razlika med vozili, ki so se uporabljala na lastni ali tuji račun. Transportna tarifa bo za vso kraljevino izenačena in se bo stopnjevala glede na motorna vozila majhne, srednje in velike tonaže.

Razprave so se udeležili Tajnik Stranke, vsi ministri, oba državna podtajnika in drugi člani odbora. Prihodnji sestanek odbora bo v Beneški palači 2. maja.

Vel. Kralj in Cesar ter Duce za obletnico Hrvatske

Za obletnico proglasitve Neodvisne Hrvatske Države je Kralj in Cesar takole brzojavil Poglavniku:

»Ob spominu na prvo obletnico proglasitve Neodvisne Hrvatske Države izražam tople želje in voščila za novo srečo prijateljske in zavezniške Hrvatske, za napredek in dobro hrvatskega naroda in za vašo osebno srečo.

Vittorio Emanuele.«

Poglavnik je odgovoril:

»Prosim Vaše Veličanstvo, da izvoli sprejeti izraze moje globoke zahvale za plemenite želje, ki jih je izvolilo nasloviti name za srečo in napredek hrvaškega naroda in za mojo osebno srečo ob priliki prve obletnice proglasitve Neodvisne Hrvatske Države. Prosim Vaše Veličanstvo, da izvoli sprejeti v teh dneh izraze tople zahvale vsega hrvaškega naroda za pomoč, ki jo je Italija nudila v tem prvem letu obstoja naše države, ki je vstala in se povezala z Italijo ter s plemenitim italijanskim narodom z vezmi tesnega prijateljstva in zavezništva.

Ante Pavelič.«

Duce je poslal Poglavniku tale brzojavni pozdrav:

»Ko Hrvatska z upravičenim ponosom proslavlja prvo obletnico obnovljene narodne neodvisnosti, se Italija, ki je s polnim zaupanjem podpirala stremljenje hrvatskega naroda, pridružuje tej proslavi z odkritimi prijateljskimi čustvi. Vam, Poglavnik, ki ste tudi v najtežjih časih pogumno delali za to neodvisnost, veljajo vroče želje vse vlade, italijanskega naroda in moje osebne.

Mussolini.«

Poglavnik je odgovoril:

»Duce! Globoko sem ganjen in zahvaljujem se Vam za voščila, ki ste mi jih izrazili v svojem lastnem imenu kakor tudi v imenu fašistične vlade in plemenitega italijanskega naroda ob priliki prve obletnice proglasitve Neodvisne Hrvatske Države. Vam, Duce, ki ste prvi z vašo krepko roko podpirali hrvatsko osvobodilno gibanje in zajamčili neodvisnost naše obnovljene Hrvatske, pošiljam na ta dan svojo najtoplejšo zahvalo skupaj z zahvalo hrvatske vlade in hrvatskega naroda.

Ante Pavelič.«

Kr. Vis. vojvoda Aosta je obiskal v nedeljo milanski velesejem. Vojvoda Aosta je prišel na prireditev v spremstvu prefekta in predsednika milanskega mednarodnega sejma.

Duce je pretekli teden odšel v neki kraj v Srednji Italiji, kjer je obiskal padalske čete. V njegovi navzočnosti so izvedli uspele vaje. Duce jih je pohvalil in izrazil svoje zadovoljstvo. Padalci so ga navdušeno pozdravljali.

Duce je sprejel vrhovnega poveljnika nemških podmornic admirala Dönitza v navzočnosti državnega podtajnika za mornarico, nemškega poslanika von Mackensena in drugih dostojanstvenikov.

Duce je odredil omejitev podeljevanja katerega koli viteškega reda med vojno. Dovoljeno je podeljevanje tega odlikovanja samo vojaškim osebam v zvezi s sedanjo vojno in zaslužnim državnim uradnikom, ki odhajajo v pokoj.

Duce je imenoval nekaj novih zveznih tajnikov za nekatere pokrajine, med drugimi tudi za Kotor, kakor poroča uradni list fašistovske stranke.

Duce je odlikoval nemškega letalca stotnika Münchenberga z zlato kolajno za vojaško hrabrost. Slovesnosti sta prisostvovala italijanski državni podtajnik za letalstvo in nemški letalski odposlanec v Romi. Stotnik Münchenberg je prvi nemški letalec, ki je prejel tako visoko italijansko odlikovanje. Kljub svojim 23 letom si je po nemških poročilih priboril že 67 letalskih zmag.

68 srebrnih in 112 bronastih kolajn je pred kratkim razdelil general Ilari zaslužnim letalcem. Med odlikovanci je tudi Ducejev sin, letalski stotnik Vittorio Mussolini.

Zvezni Tajnik je predsedoval pokrajinski Konsulti za pomoč bojevnikom. Navzočni so bili tudi drugi zastopniki fašistovske stranke. Zvezni tajnik je obravnaval delo in pristojnost Konsulte, ki ima važen cilj vzporejati materialno in moralno pomoč vojakom, ki se jim hoče Stranka z vso skrbjo približati.

Zvezni podtajnik Ernesto Capurso je pregledal inspektorat 5. okrožnega pasu v Črnomlju. Ogledal si je sedež okrožnega inspektorata in krajevnega borbenega Fašija, delo šolske prehranjevalne akcije in pripadajoče fašistovske organizacije. Zvezni podtajnik Ernesto Capurso je izrazil okrožnemu inspektorju svoje zadovoljstvo z delovanjem fašistovskih organizacij in mu dal v imenu Zveznega tajnika točne smernice za nadaljnje delo.

Sestanek žitne korporacije pod predsedstvom Duceja je bil pretekli teden v Beneški palači v Romi. Udeležili so se ga Tajnik Stranke, korporacijski, kmetijski, finančni minister in minister za devize in valute. Najprej je podrobno poročal o načrtu za izvedbo bodoče žetve podpredsednik korporacije. Po kratki razpravi je podal nekaj izjav Duce, ki je govoril o preselitvi delovnih sil iz pokrajine v pokrajino, upoštevajoč, da žito na jugu hitreje dozori kakor na severu. Natanko bodo ločili, je dejal Duce, odvzem žita pri producentih, ki zemljo sami obdelujejo, in pri tistih, ki žive po mestih. Seja se je začela in končala s pozdravom Duceju.

Zvezni podtajnik Ernest Capurso je s fašistko Rea Ariello nadzoroval drugi logaški okraj. Zanimal se je za opravljeno podporno delo, ogledal si je šolsko kuhinjo, krajevni sedež borbenega fašija, hkrati je pa obiskal zastopnike vojaških oblasti v Logatcu. Obiskal je tudi Planino v spremstvu okrajnega nadzornika. Prepričal se je o že opravljenem delu in si ogledal tudi šolsko kuhinjo. Na inspekcijskem potovanju je Zvezni podtajnik ugotovil uspešno delo na vseh področjih in dal navodila za še uspešnejše delo, zlasti na socialnem in propagandnem področju.

Nove cene za obutev je določil komisariat za cene v Beogradu. Cene za moške čevlje se sukajo med 650 in 940 dinarji, za ženske čevlje 540 do 640, otroški bodo pa od 250 do 790

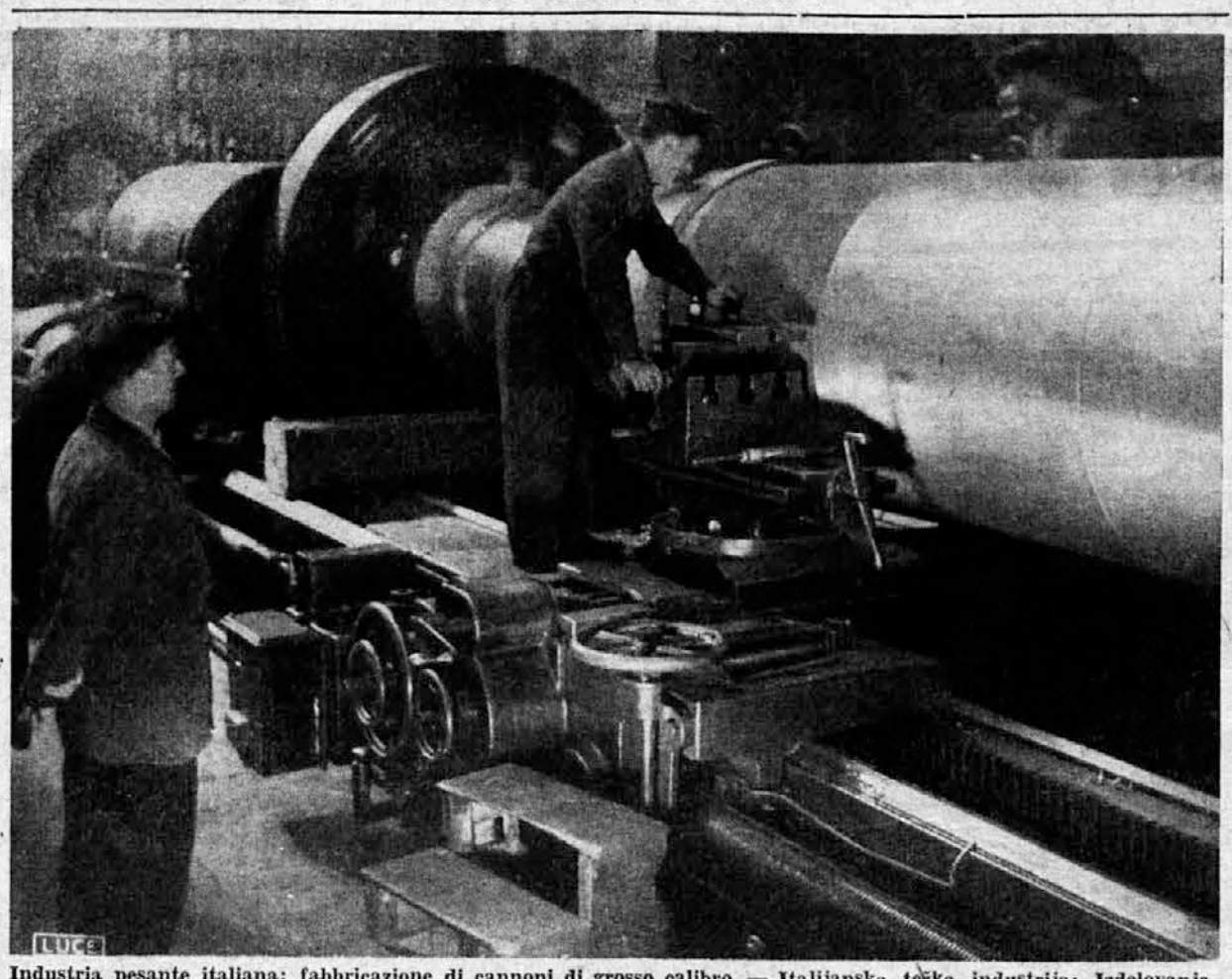

Industria pesante italiana: fabbricazione di cannoni di grosso calibro. — Italijanska težka industrija: Izdelovanje topov velikega kalibra.

dinarjev. Te cene so določene za tovarniško izdelavo, medtem ko je obutev pri čevljarju lahko za kakšnih 30% dražja.

Predpise o prenočevanju v zasebnih hišah je izdal Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino. Nihče ne sme prenočiti v svojem stanovanju osebe, ki ima že v Ljubljani stanovanje ali sobo. Osebe, ki nimajo bivališča v Ljubljani, pa lahko prenoče, če jih takoj prijavijo oblasti javne varnosti. Na hodniku vsake hiše mora hišni lastnik nabiti desko s seznamom vseh v hiši prenočujočih oseb. Kršitelje te odredbe bo oblast kaznovala, če dejanje ni huje kaznivo, z zaporom do dveh mesecev in denarno globo do 5.000 lir.

Naredbo o racionirani prodaji klobukov, čepic, rokavic in kravat je izdal Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino. Pri prodaji omenjene vrste blaga mora trgovec odrezati kupcu za moški ali ženski klobuk iz klobučevine 4 odrezke, moški in ženski slamniki pa niso vezani na nakaznice. Za moške čepice je treba oddati dva odrezka, za otroške in deške klobuke in čepice po 1 odrezek, za rokavice iz usnja po 2 odrezka, za kravate pa po 1 odrezek. Za nakup teh predmetov lahko kupec uporabi osebno oblačilno izkaznico, in sicer moški in ženske od črke G do U, otroci pa črki B in C. Kršitelje te določbe bo oblast kaznovala v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do šestih mesecev.

Romski uradni list je objavil ministrski odlok o odkupu, razdelitvi, cenah in izvozu zgodnjega krompirja. Krompir je prepovedano prevažati iz pokrajine v pokrajino, če nima prevoznik za to posebnega izvoznega potrdila in dovolienia, ki ga izdajajo pokrajinske fašistovske zveze trgovcev in potrdila pokrajinskega prehranjevalnega urada. Nakup zgodnjega krompirja se ne sme začeti prej, dokler tega za vsako pokrajino posebej ne določi kmetijski nadzorni urad. Po tem dekretu bodo junija odkupne cene za zgodnji krompir I. vrste 150 lir za 100 kil, II. vrste pa 135 lir. Julija bo odkupna cena za krompir I. vrste 130, pozneje pa 100 lir.

Okrožnico o izvajanju nadzorstva nad pridelavo in prodajo vina je izdal italijanski finančni minister. Porabo vina je treba omejiti na polovico tiste količine, ki so jo ljudje popili lani ob tem času. Oblasti bodo odslej nadzorovale skladišča vin in pregledovale dovolilnice, ki so jih lastniki vinskih zalog dobili od pristojnih sindikalnih organizacij. Odredba velja za vse vrste vin.

Tiskovni urad Vis. Komisariata je objavil v zvezi z naredbo o oddaji radijskih aparatov, da trgovinam, ki prodajajo radijske aparate, le-teh ni treba oddati, pač pa so lastniki osebno odgovorni za to, da se aparatov nihče ne poslužuje; voditi morajo tudi natančen seznam o radijskih aparatih, potrjen od Kvesture. Lastniki bodo radijske aparate smeli prodajati samo tistim osebam, ki bodo imele za to dovolienje Kvesture.

Prijavo zalog papirja v Kraljevini Italiji je odredila italijanska oblast v zvezi z odlokom dne 4. aprila 1942. Zalogo papirja mora prijaviti vsakdo, kdor ima vsaj 10 stotov papirja, in sicer do 30. aprila 1942., prijaviti mora pa množino blaga, ki jo je imel v zalogi 4. aprila. Vsa podjetja, ki papir predelujejo, morajo v prijavi navesti tudi vse vrste papirja in kartona, ki so jih od 4. aprila že predelala.

Umetnostno razstavo, posvečeno športu, bo priredila Zveza vseh športnih zvez v Ljubljani v Jakopičevem paviljonu od 6. do 27. septembra. Obsegala bo slikarska in kiparska dela. Za najboljša dela so razpisane nagrade, in sicer za slikarstvo dve po 1000 lir in dve po 500 lir in za kiparstvo prav tako.

Knjige za slovenske vojne ujetnike potrebuje avtonomna sekcija italijanskega Rdečega križa. Zato so naprošene vse knjižne zaloge, knjigarnarji in zasebniki, da naj darujejo za slovenske ujetnike knjige zabavne in poučne vsebine. Knjige se sprejemajo v uradnih urah od 8. do 16. v glavni pisarni avtonomne sekcije Rdečega križa, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2/II.

Nagrade za povečan pridelek riža je razpisala Nacionalna zveza za riž v Italiji. Vsakdo, kdor bo na istem polju pridelal najprej žito in potem še riž, bo dobil za vsak hektar 200 lir nagrade. 20 lir nagrade pa bo dobil za vsak stot tisti, ki bo pridelal na 1 ha zemlje več riža kakor lani. Pričakujejo, da bo pridelek riža v Italiji letos še večji kakor prejšnja leta. Lansko leto so ga pridelali 8.3 milijona metrskih stotov.

Mnogoštevilne prošnje, ki prihajajo na Prehranjevalni urad v Ljubljani za sprejem v službo ne morejo biti ugodno rešene, ker so že vsa mesta zasedena. Zato naj morebitni prosilci ne vlagajo več prošenj za zaposlitev.

Merice so se spet, kljub ostri prepovedi, pojavile na ljubljanskem živilskem trgu. Prodajanje na merice je najstrožje prepovedano, kar vedo sicer tudi gospodinje. Ker s takšnim kupovanjem preplačujejo blago, je tudi to kaznivo.

Zdravstvena avtokolona bo imela brezplačno zdravniško ordinacijo pri Gluhonemnici na Zaloški cesti št. 5, in sicer 23., 24. in 25. aprila ter pri šoli na Grabnu, Cojzova cesta, 27., 28., 29. in 30. aprila. Kakor vemo, imajo v avtokoloni zobozdravniški, očesni, radiološki in interni oddelek, oddelek za otroške bolezni ter oddelek za bolezni v ušesu, nosu in grlu. Vsi tisti, ki so potrebni brezplačnega zdravljenja, naj se v omenjenih dnevih prijavijo na določenih mestih od 15. do 17.30 ure.

Plin pod normalnim pritiskom je na razpolago strankam samo od 7. do 12., od 13. do 16. in od 18. do 20. zvečer. Med časom, ko plin ne morete rabiti, prihaja po cevi vendar še toliko plina, da utegne postati usoden, če ne zapirate pipic. Zato morajo vsi odjemalci plina skrbeti, da so pipice tudi v času plinske zapore zaprte.

Italijanski konzulat je dobil Mostar.

O vse tesnejšem kulturnem sodelovanju med Italijo in Hrvatsko je pretekli teden predaval v Zagrebu rektor vseučilišča iz Pise narodni svetnik prof. Carlo Vigini. Predavania so se udeležili poslanik Casertano, ki je navzočnim predstavil predavatelja, mnogi zastopniki italijanskih vojaških in civilnih oblasti, hrvatski zunanji minister dr. Lorković, prosvetni minister prof. Ratković, mnogo vseučiliških profesorjev in drugih dostojanstvenikov. Predavateli je govoril o Mussolinijevem kodeksu.

Bolgarski kralj Boris je sprejel v avdienco Hitlerjevega posebnega odposlanca barona Dörnberga, ki mu je v Hitlerjevem imenu izročil nemško odlikovanje velikega zlatega križa Nemškega orla.

Hrvatska vlada je izdala naredbo, da morajo tudi zasebniki do nove žetve oddati prebitek količine žita in moke. Za porabo do nove letine, to je do konca avgusta, smejo obdržati po 34 kg na osebo. Presežek morajo oddati samo pooblaščenim kupovalcem.

Najvišje finsko odlikovanje je po naročilu maršala Mannerheima prejel nemški maršal Göring. Odlikovanec se je za visoko odlikovanje zahvalil z osebnim pismom, v katerem poveličuje zavezništvo med nemškim in finskim narodom. Isto odlikovanje je prejel tudi vrhovni poveljnik nemške mornarice admiral Räder.

Papeževo poslanico bo prenašala vatikanska radijska postaja 13. maja ob 18.30. Poslanico bo papež naslovil vsemu svetu ob 25 letnici svoje posvetitve v škofa. Prevedli jo bodo v vse pomembnejše jezike.

O obnovi Banata poročajo madžarski listi. Po teh poročilih je bivša jugosl. vojska uničila na umiku 68 mostov, od katerih so jih doslej 39 popravili, 23 pa začasno izročili prometu. Škoda zaradi uničenih mostov znaša okrog 50 milijonov pengov.

Za pospeševanje industrije na Hrvatskem bodo po novem zakonu omogočene vsem podjetjem, ki razširjajo svoje obrate ali jih na novo ustanavljajo, znatne olajšave. Takšna podjetja dobe tudi dolgoročna hipotekarna posojila.

Papež je sprejel v avdienco načelnika madžarskega generalnega štaba generala Szombatelyja.

Hrvatski trgovinski minister Toth je odšel na Milanski velesejem. Na poti skozi Ljubljano ga je pozdravil Eksc. Vis. Komisar Grazioli. Minister Toth je odšel najprej v Romo, kjer bo ostal nekaj dni in se razgovarjal z Eksc. ministrom Riccardijem o gospodarskih vprašanjih.

53. rojstni dan kanclerja Hitlerja so praznovali 20. aprila po vsej Nemčiji. Pri tej priložnosti je maršal Göring izdal na narod poslanico, v kateri poveličuje vojaški genij in duha nemškega vodje, ki vodi narod do popolne zmage in ga hkrati izpodbuja k še večji neustrašenosti in še večjim žrtvam v korist domovine in končne zmage. V berlinski filharmonični dvorani je imel pa propagandni minister dr. Göbbels govor, ki so ga prenašale vse radijske postaje. V svojem govoru je med drugim primerjal kancleria Hitlerja s pruskim kraljem Friderikom Velikim in sedanjo vojno s sedemletno vojno. Zlasti je poudarjal zvezanost kancleria Hitlerja z narodom, predvsem s slehernim vojakom na bojišču. Za rojstni dan kanclerja Hitlerja so tudi italijanski listi prinesli njegovo sliko in objavili uvodne članke, poudarjajoč, da se italijanski narod pridružuje veselju nemškega naroda ob tretjem Hitlerjevem rojstnem dnevu v sedanji vojni.

Vichyjska vlada je podala ostavko. Novo vlado je sestavil Pierre Laval, ki je prevzel predsedstvo, notranje in zunanje ministrstvo ter ministrstvo za propagando. Admiral Darlan je postal vrhovni poveljnik kopenskih, pomorskih in letalskih sil in bo imel pravico, udeleževati se sej ministrskega sveta, na katerih bodo obravnavali vprašanja z njegovih področij. Predsednik vlade Laval je na prvi seji kabineta, ko se je vlada predstavila maršalu Pétainu, obrazložil program svoje vlade.

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

Versko nekropolo so odkrili v pokrajini S. Elija blizu Rome. Po sodbi strokovnjakov so jo uničili barbari, ki so vdrli v Italijo. Med izkopninami so našli še nekaj dobro ohranjenih vrčev, posebno pozornost so pa zbudili okostnjaki odraslih ljudi, visokih samo 80 cm.

Židje v Srbiji morajo prijaviti oblastem vse svoje premoženje in pogodbe, ki so jih sklenili po 6. aprilu 1941. Arijci morajo pa prijaviti vse teriatve nasproti Židom in njihovim podjetjem pri pristojnih komisarskih zastopstvih ali pri generalnem pooblaščencu za gospodarstvo v Srbiji.

20.000 nemških študentov dela zdaj v vojni industriji po zadnjih podatkih iz Nemčije.

Madžarska vlada je odobrila zakon o razlastitvi židovskih nepremičnin.

Srbski Rdeči križ se je zavzel za prehrano učencev osnovnih in srednjih šol. V Beogradu so odprli več kuhinj, kjer bo dobivalo hrano približno 2500 šolarjev.

Uporabo papirja so omejili tudi v Srbiji. Po novi naredbi so morali zmanjšati dnevniki svoj dosedanji obseg, prav tako morajo pa varčevati tudi uradi in trgovine.

Dosedanji živinorejski zavod v Zlatiboru je srbsko ministrstvo za kmetijstvo sklenilo preurediti v državno žrebčarno.

Spomenik Štefanu Radiću bo postavila zagrebška mestna občina v Zagrebu.

Žično železnico iz Zagreba na Sljeme namerava zgradili zagrebška mestna občina. Nemška tvrdka Pohlik ii je že izdelala načrte.

Usnjeni izdelki se dajo dobro prebarvati le samo s specijelno barvo za usnje. Zaloga: Efaks, Napoleonov trg 7.

Z mesnimi jedili smejo v beograjskih restavracijah in gostilnah postreči gostom samo ob sobotah in nedeljah, druge dni pa kuhajo samo enotne obroke.

Vinsko trgovino na Madžarskem so z novo uredbo preuredili tako, da bo tudi ta prešla v arijske roke. Doslej je bila na Madžarskem skoraj vsa vinska trgovina v židovskih rokah.

Da se zboljša poljedelstvo v Srbiji, je podelilo ministrstvo za narodno gospodarstvo nekaterim občinam in okrajem več milijonov dinarjev posojila za nabavo potrebnega semena.

Načelnik civilne uprave za zasedeno Gorenjsko dr. Rainer je določil, da se mora odslej uporabljati v zasedenih ozemljih Koroške in Kranjske za področje deželnih okrožij Radovljica, Kranj in Kamnik le še označba »Oberkrain«, za dele, ki jih upravljata deželni okrožji Velikovec in Volšperg, pa pokrajinska označba »Misstal«, po naše Mežiška dolina.

Monopol na kavo in čaj pripravljajo v Turčiji. V kratkem bo parlamentu predložen zakonski osnutek o uvedbi novega monopola.

200.000 levov je izročil španski poslanik pri bolgarski vladi Palencia predsedniku bolgarske vlade Filovu kot dar španskega Rdečega križa za poplavljence, ki jih je prizadela povodenj v Vidmu ob Donavi.

Turčija bo poslala na Grško s parnikom »Dumlupinarjem« tovor najpotrebnejših živil, nazaj grede bo pa parnik prevzel 1000 sirot, za katere bo potem skrbela organizacija turškega polmeseca (turški rdeči križ). Nekaj otrok pojde v Carigrad, drugi pa v Ismir.

Preimenovali bodo nekatere zagrebške ulice, za kar je zagrebški mestni svet že določil poseben odbor. Izpremenili bodo pred vsem imena ulic, ki se nanašajo na bivšo Jugoslavijo.

Odredbo o omejitvi predelovania zlata sta izdali madžarska in bolgarska vlada. Odslej smejo na Madžarskem izdelovati zlate predmete samo do teže 20 gramov. Poročni prstan sme tehtati največ 3 grame, pečatni 6 gramov, obeski pa največ 3 grame. Po odredbi bolgarske vlade dobi polovico v Bolgariji pridobljenega zlata bolgarska narodna banka, samo ostalo polovico pa dobe zlatarji za izdelovanje zlatnine.

Nakaznice za tobak bodo 17. maja uvedli na Nizozemskem. Racioniranje bo v glavnem takšno, kakršno je v Nemčiji, le z razliko, da bo potrošnik lahko dobil na nakaznico za cigarete 300 gr slaščic na osebo, če ne kupi cigaret.

Potujočo knjižno razstavo so odprli za obletnico ustanovitve slovaške države v Bratislavi. Knjižnico bodo vozili iz kraja v kraj.

ŠPORTNI TEDNIK

Kogometni podmladek se je prvi zdramil

Naša igrišča so naposled le oživela. Med tednom se zbira na njih podmladek in se pripravlja za prve nastope. Brez posebnega hrupa so se malčki lotili dela, da ne bo zastanka, da se kontinuiteta ne prekine.

Stadion San Siro v Milanu je imel minulo nedeljo svoj veliki dan. Do zadnjega ga je napolnilo 60.000 ljudi, ki so plačali okoli 880.000 lir vstopnine. Bil je velik praznik, ki so ga v športnih krogih pričakovali z nemajhno nestrpnostjo.

Italija - Španija, nogometna bitka, je po neodločenem 0-0 do odmora končala s 4-0 v korist Italijanov. Po soglasnih poročilih je bila to velika tekma, borba dveh moštev, ki sta bili dobro podkovani v sledniji nogometni finesi. »Azzuri« so po nedavnem 4-0 v Genovi proti Hrvatom dodali v svoje anale še en tak rezultat, ki ga je treba tem bolj podčrtati, ker so Španci nedeljo prej v Berlinu izsilili 0-0.

Prvenstveno tekmovanje je sicer do malega počivalo. Le v tretjem razredu so nadoknadili nekaj zaostalih tekem, na spored so pa postavili tudi srečanje Udinese-Bari iz drugega razreda, ki se je končalo 2-1 v korist domačih.

Švicarji so tekmovali za prvenstvo s temi uspehi: Chaux de Fonds-Cantonal 2-3, Grasshoppers-Lugano 2-0, Grenchen-Young Boys 2-0, Luzern-St. Gallen 5-1, Nordstern-Biel 2-1, Servette-Zürich 2-1, Young Fellows-Lausanne 1-2.

Francija (zasedena): Red Star-Racing 1-1, Rennes-Le Havre 2-2, Reims-Rouen 0-0; (vichyjska): Montpellier-Nimes 1-0, St. Etienne-Alès 1-1, Cannes-Nice 3-4, Toulouse-Sète 0-1.

O. C.

Filatelija

Nove znamke

Madžarska se je naveličala svojega dosedanjega vodnega znaka in izdala na papirju z novim znakom tele znamke: frankovne za 1, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 20, 24, 30, 40, 50, 70, 80 f in za 1, 2 in 5 pengov in portovne za 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 16, 20, 24, 40 in 50 f. — V priznano krasni izvedbi so izšle letošnje znamke v korist Hortyjevega letalskega sklada: 8+8 f, 12+12 f, 20+20 f in 30+30 f. Naklada 400.000 serij.

Monaco si je omislil 6 višjih vrednot za letalsko pošto v skupni nominali 200 (!!) frankov.

Nemčija je izdala znamko za 12+38 pf za svoi »dan junakov«. Znamka je motivu primerno lepe jeklenosive barve. — Izšle so tudi višje vrednote frankovne serije za 1, 2, 3 in 5 mark s Führerjevo sliko v bakrotisku. — Službene znamke so izšle v malo izpremenjenih barvah na papirju brez vodnega znaka: 1, 3, 4, 5, 6, 8, 12, 16, 24, 30 in 40 pf.

Dve novi znamki sta izšli na **Norveškem**, obe s sliko Quislinga, rjastordeče barve: 20+30 öre; ena brez pretiska, druga z njim: 1—2—1942 v rdeči barvi.

Za tretjo obletnico ustanovitve je izdala uprava **Protektorata Čechy a Morava** znamki za 1.20 in 2.50 K s pretiskom nemškega orla in kljukastega križa.

Na **Slovaškem** so izšle dobrodelne znamke za Hlinkovo mladino —.70+1 Ks (naklada 250.000), 1.30+1 Ks (230 tisoč) in 2+1 Ks (180.000) in novi frankovni znamki 70 h (Tiso, riave barve) in 1.30 Ks (Hlinka, vijoličaste barve), naklada po 6,000.000. — Za filatelistično razstavo, ki bo maja v Bratislavi, bodo izšle 4 znamke. Osnutki so prav čedni. Razpisana subskripcija je rodila že dozdaj uspeh: 214.475 naročenih (in naprej plačanih!) serij. Ker bo pa serij veliko mani, bodo dali neorganiziraním zbiralcem in trgovcem le del naročenih serij.

V **Srbiji** so spet izšle znamke za ujetnike, to pot brez pretiska mrežice, na drugem papirju in v drugih barvah. Pola ima 25 polj, 5 polj v sredini je praznih v obliki križa, srednje polje ima pa natisnjen grb.

Osebne vesti

POROČILI SO SE:

V Ljubljani: dr. Mirko Derganc, zdravnik, in gdč. Vlasta Pogačnikova, cand. pharm.; g. Dušan Pogačnik in gdč. Božena Bergmanova.

Bilo srečno!

UMRLI SO:

V Ljubljani: Ignac Učakar, čevljarski mojster; Julija Kuntihova, učiteljica v pok.; Marija Jesenkova; 76letna Marija Repanškova, bivša gostilničarka; Ljubomir Živanović, bivši polkovnik; Ivana Pavelkova; Zora Cibrova; Albin Foedransperg, višji davčni upravitelj v pok.; Josip na Križeva, 59letna Ivana Dovžanova; Marjeta Pavlovčeva; Ivan Petras, pečarski mojster Emilija Terpotitz; Ernest Rabič, abs. iur. in vojni invalid; Gusti Nakičeva, upokojenka tobačne tovarne; Ida Kurinčičeva.

V Škofji Loki: Jože Hafner, posestnik, gostilničar in bivši župan.

V Kranju: 91letna Leopoldina Šavnikova; Anton Umek, bivši trgovec v Brežicah.

V Škocjanu pri Turjaku: 89letni Franjo Peterlin, bivši trg., gostilničar in posestnik.

V Starem trgu pri Rakeku: Tomaž Strle.

V Mariboru: inž. Božidar Klemenc.

V Beogradu: Štefan Koprivšek, načelnik pravnega oddelka Privilegirane agrarne banke.

Pri Sv. Bolfenku pri Središču: Ivan Brumen, bivši trgovec in gostilničar.

Naše sožalje!

ADELAIDA VZTRAJA DO KONCA

SKRIVNOST HOTELA RICHELIEUJA

»Vaša... vaša mati... jemlje reči?«

Kathleen je utrujeno prikimala.

»Da... samo... prav ste imeli: ne pišem se Adair in ona ni moja mati.«

»Hvala Bogu!« sem se oddahnila.

»Svoje matere se nič več ne spominjam, oče mi je pa umrl pred tremi leti. Dolgo časa je bil bolan in brez zaslužka. Ne vem, kaj bi se bilo zgodilo iz naju... brez matere.« Usinice so ji vztrepetale. »Kličem jo mater, ker jo to tako osrečuje.«

»Moje ljubo, ljubo dete!«

»Stanovala sva pri njej kot podnajemnika. Ko je oče zbolel, ni mogel več plačevati, a sva smela še dalje ostati. Imela je le prav majhne dohodke, čisto sama je na svetu in nikoli ni bila prav zdrava. Rekla je, da nima razen naju nikogar na svetu.«

»Ali je... ljubila vašega očeta?«

Kathleen je prikimala in mislim, da je v mojih očeh brala vprašanje, ki se ga nisem upala izgovoriti, zakaj nadaljevala je:

»Oče ii pa ni vračal ljubezni. Vi, Miss Adamsova, morate... poznati edino žensko, ki jo je kdaj ljubil.«

»Vašo pravo mater je moral vendar ljubiti...«

Odkimala je.

»Nikoli se ne bi bil poročil z njo, če ga ne bi bili vi zavrnili... Le kako ste mogli to storiti, ko vas je vendar tako ljubil?«

»Bila sem slepa in nespametna, otrok, in krivico sem storila njemu in sebi,« sem rekla s težavo. »Moj oče je bil mnogo let priklenjen na bolniško posteljo. Vtepla sem si v glavo, da ne smem razen svoje uničiti še Laurijevo mladost. Poznal je neko dekle, hčer dobrih prijateljev, in ji je tu pa tam izkazal majhno, a sicer nepomembno pozornost. Jaz pa... jaz sem bila pa od večnega čutja ob bolniški postelji svojega očeta popolnoma izčrpana in že sama skoraj bolna.«

»Rekla sem Lauriju, da neskončno dolge zaroke, kakršna je naiina, ljubezen oropajo vsega lepega. Rekla sem... da bi bila oba srečnejša, če bi bila prosta. Rekla sem mu, da... ga ne ljubim več tako kakor poprej. Neprestano sem ga zbadala zaradi njegove ‚nove ljubezni' in naposled sem mu vrnila prstan in zaponko, ki sem ju bila dobila od njega. In res sem ga spravila tako daleč, da se je na vrat na nos poročil z dekletom in zapustil mesto. Videla ga nisem nikoli več.«

»Vse ste mu vzeli! Moj oče se ni nikoli več smejal. Življenje ste mu uničili.«

»In sebi, otrok moj.«

»Morda mu niste nikoli odpustili, da se je poročil z mojo materjo, Miss Adelaida, a ljubil je samo vas,« je tiho rekla Kathleen.

»Sama sem kriva, da se je naiina sreča porušila, Kathleen.«

»Oče mi je rekel, naj grem k vam, kadar bom kdaj v življenju potrebovala kakšnega človeka. Tik pred smrtjo mi je to rekel.«

»Kathleen... moja ljuba Kathleen!« »A ko sem vas spoznala, niste bili... tista Adelaida, ki mi jo je bil popisal, in zato... zato sem se vas zbala.«

»Otroška dolžnost do očeta mi je vzela najlepša leta mojega življenja, Kathleen, in tako sem postala zagrenjena, zadirčna stara devica,« sem rekla otožno.

»Ne, ne, niste! Dobri ste... oh, še kako dobri... a ko sem to odkrila, je bilo... prepozno.«

»Nikoli ni prepozno za naju, da postaneva prijateljici, Kathleen.«

Žalostno je odkimala.

»Ali res mislite, da bom potegnila človeka k sebi dol... v blato?«

Njene oči so se uprle v leskečoče se dragulje, ki sem jih bila položila na mizo.

»Če gre za vašo mater, dragica, vam morda lahko pomagam,« sem toplo rekla.

Kathleenine oči so se zalile s solzami.

»Nihče mi ne more pomagati, nihče.«

»To je bolezen, kajne?... Pravijo ji kleptomanija, mislim.«

Prikimala je.

»Kadar je zdrava, še ljubuje temu pohlepu, a kadar se počuti slabotno in nebogljeno, jo premaga.«

Najina pogleda sta se srečala in spomnila sem se, kaj je rekel nadzornik o popolnem zlomu, ki ga dožive ljudje s prerazdraženimi živci kot posledico izrednih razburjenj.

»Ko je bil oče bolan,« je nadaljevala Kathleen tako tiho, da sem jo komaj razumela, »je imela velike skrbi z njim. Nikakor ni mogla prenesti, da ne bi imel kakšnih majhnih priboljškov, na primer slaščic, ki jih je imel rad. Vselej, kadar je šla ven, mu je prinesla drago sadje, cvetlice in podobno. Oče je bil preveč bolan in jaz sem bila premlada, da bi si glavo belila s tem, odkod ima denar za vse to. Tako je začela jemati reči... ne da bi jih plačala. Opazili ste, kajne, da njeni prsti neprestano igrajo?«

Zamišljeno sem prikimala.

»Čeprav se zde ti prsti še tako nedolžni, lahko smuknejo v tuje žepe, ne da bi kdo kaj čutil.«

»To se neverjetno sliši!«

»Tudi vi niste opazili, kajne, ko vam je snoči pred nadzornikovimi očmi snela verižico z vratu?«

Odkimala sem.

»Hotela sem vam verižico prinesti nazaj,« je rekla Kathleen, »še preden bi jo pogrešili, a okno poleg požarnih stopnic je bilo zaprto.«

»In pri tem ste torej izgubili vrtnico iz las?«

Zardela je.

»Vrtnice nisem hotela vzeti. Ta človek... Stephen Lansing ve... o tej stvari.«

»O tem... o vaši materi?«

»Da, in... najhujšega vam še nisem povedala. Bila je... bila je že zaprta.«

»Kaj! To bolehno majhno bitje!«

»Tam si je popolnoma uničila zdravje. Ne bo več dolgo živela, zdravniki ji ne morejo pomagati. Zato... bi rajši umrla, kakor pa da bi jo morala še enkrat pustiti nazaj v kaznilnico!«

»V kaznilnico... nazaj?« sem brez razumevanja zaiecliala.

»Odpustili so jo le pogojno. Prav za prav ne bi bili smeli zapustiti države Newyork, ona je pa... bilo je le vprašanje časa, in spet bi začela krasti. Potem bi se morala vrniti v zapor in tega ne bi prenesla.« Kathleen si je z roko potegnila čez čelo. »Šinilo mi je v glavo, da bi prišla sem, in mislila sem... če bi me vzljubili... bi morda... bi morda... vedela sem, da ste bogati, Miss Adelaida, in da... in da bi mi morda darovali vse tisto, kar se ji zdi, da mora zdaj krasti zame. To pač ne zveni prav lepo, če tako rečem?«

»O Kathleen,« sem vzkliknila, »vse, kar imam, je tudi vaše.«

»Morda vendar nisem tako slaba, kakor mislite,« je rekla ganjena. »Mati... ne ukrade nikdar zase. Samo zato krade, ker hoče, da so ljudje, ki jih ljubi, srečni. Dokler je jemala malenkosti, ji niso prišli na sled. A potem, ko sem hodila zadnje leto v šolo, si je tako goreče želela, da bi imela prav tako ljubke obleke kakor moje tovarišice. Nekega dne je odnesla iz muzeja dragoceno sliko. Ko jo je hotela prodati, so jo prijeli. Obsodili so jo na pet let, a pred dvema mesecema so jo spričo lepega vedenia pogojno izpustili.«

»Ubogi otrok!«

»O vsem tem nisem ničesar vedela do dneva njene aretacije.« Pogledala me je negotovo, skoraj kljubovalno. »Morda boste zdaj rekli, da tudi jaz ne morem biti boljša, sicer bi se bila že davno ločila od nje. A to je delala zame. Zame bi vse storila. Vse reči, ki jih je prinašala domov, so bile lične in pisane, in mislila je, da jih bom vesela. Kakor... kakor otrok je, kadar vidi kaj živobarvnega.«

Pollyjina rožnata ovratna ruta, rdeča škatlica Mrs. Anthonyieve, leskečoča se zapestnica Elle Trotterjeve in moj zeleni tok za naočnike! Na vse te reči sem zdaj hkrati pomislila.

»Dovoli opravka mi je dalo,« je rekla Kathleen Adairova s trudnim smehljajem, »da sem vse te reči znosila nazaj, ne da bi me bil kdo opazil.«

A nečesa še zmerom nisem razumela.

»Če je tako spretna, razumem, da jemlje ljudem reči, ki jih imajo pri

Listek „Družinskega tednika“

Kaj mora vsaka mati vedeti o cepljenju

Cepljenje zoper črne koze je eden izmed največjih darov, ki jih je dala medicinska veda človeštvu. V preiš-njih časih, ko še cepljenje ni bilo znano, so obolela in umirala cela mesta in naselja za to grozno boleznijo. Cepivo se pripravi tako, da okužijo telička s povzročitelji pravih koz. Na koži se pojavijo gnojni mehurčki in vsebina teh mehurčkov se uporablja za cepivo (limfo). Ta goveja limfa, cepljena na človeka, povzroči lahno obolenje. V cepljenčevem telesu se tvorijo protistrupi, ki ga varujejo za 6 do 7 let pred pravimi kozami.

Cepljenju so podvrženi po zakonu vsi dojenčki od 4. meseca dalje in vsi otroci, ki iz katerega koli vzroka še niso bili cepljeni. Cepiti se smejo le popolnoma zdravi dojenčki. Zelo nevarno je cepiti dojenčke, ki imajo kožne izpuščaje, lišaje, ture, vnete oči, gnojenje ušes, dojenčke, ki imajo močan kašelj ali trpijo za krči in živčnimi napadi. Prav tako ne smemo cepiti dojenčka, ki je sam zdrav, a so njegovi bratci ali sestrice oboleli za kožnimi izpuščaji ali gnojenjem ali pa imajo opekline itd.

Dan pred cepljenjem okopajte svoje dete prav posebno skrbno. Tik pred cepljenjem umiite z milom in toplo vodo ponovno desno nadlehť in ramo in oblecite dojenčku belo platneno ali koteninasto srajčko z dolgimi rokavčki (ne flanelaste ali volnene!). Zdravnik naredi na razkuženi gornji tretjini desnega nadlehtja z majhnim razkuženim nožičkom, ki ga je prej pomočil v cepivo, dve površni zarezi, tako da pride cepivo v kožo. Bolečine pri tem otrok ne čuti — po navadi joka iz strahu pred tujo osebo; prav mladi dojenčki sploh ne jokajo. Nato se cepljeno mesto nekaj minut pusti, da se posuši. Med sušenjem mora biti mati prav pazljiva. Skrbno mora držati dojenčka za ročice in glavico, sicer dete razmaže cepivo s prstki ali ličkom. Na vseh teh mestih, kamor se je limfa prenesla, lahko nastanejo podobni mehurčki z oteklino in bolečinami kakor na cepljenem mestu. Zlasti nevarno je, če pride cepivo v oči, kjer povzroči težko vnetje ali še celo oslepitev. Tudi prenos cepiva s prstki na spolovila je nevaren.

Tretji dan po cepljenju prične okolica zares postajati rdeča in na zarezanih mestih se pojavijo mehurčki. Ti postajajo od dne do dne večji in gnojni, koža v okolici se napne, postane rdeča in vneta. Nekako deveti dan doseže razvoj svoj višek. Medtem ko je prvi teden splošni počutek neizpremenjen, dobi dete 8. do 9. dan vročino 38—39 stopinj in še več, postane sitno, izgubi tek, polega itd. Težave so pač različne, odvisne od konstitucije otrok samih. Eni otroci prenesó cepljenje brez težav, drugi boli ali mani nevarno obole, čeprav so cepljeni vsi z enakim cepivom. Težave z vročino in motnjami splošnega počutka trajajo nekako 2 do 4 dni. Dvanajsti dan po cepljenju pade temperatura, otrok dobi tek, postaja spet živahen in kmalu je spet popolnoma zdrav. Gnojni mehurčki se pričnó sušiti in se pokrijejo z rjavkastimi hrastami, oteklina in rdečica okolico splahne. Po 3—5 tednih hraste odpadejo in zapustijo majhne brazgotine, ki ostanejo za vedno vidne. Ker jih ima vsak človek in so pri današnjem načinu cepljenja zelo majhne, se nikakor ne more govoriti o kakšni kozmetični hibi in je absolutno nesmiselno cepiti dojenčka na stegno, zadnjico, prsi itd., ker bi bila nevarnost okužbe še večja.

Kako naj mati varuje cepljeno dete?

Ali je potrebno cepljeno mesto obvezati ali ne, so si mnenja različna. Če že obveza ni nujno potrebna, je na vsak način smotrna. Popolnoma zmotno je mnenje, da ne smeš otroka v tem času umivati in kopati. Kakšen je revček dojenček, ki ga mati ni kopala cele 4 tedne! Koža je polna izpuščajev, tudi turov, ima duh po urinu in blatu, zaradi nečistosti uvelo in ohlapno lemence na glavi in hraste. Tako koža otroka srbi, dete se praska in okuži.

Brez skrbi, drage matere, neguite svoje dete prav tako kakor pred cepljenjem — dà, celo še bolj! Prvi teden, ko otrok še nima vročine, ga lahko vsak dan okopajte. Pri tem skrbno pazite, da cepljenega mesta ne zmočite. Če še ni obvezano, ga obvežite s čisto obvezo in naj vam pri kopanju kdo pomaga. Oseba, ki vam pomaga, naj otroka drži za roko, da je ne pomoči v vodo. Tako kopanje bo brez škode za cepljenca. Po enem tednu, ko dobi dete temperaturo, prekinite kopanje za 3—4 dni, dokler temperatura ne pade. V tem času smete dete samo umivati. Ko je temperatura spet normalna, nadaljujte kopanje. Vselej pa pazite, da se cepljeno mesto ne zmoči, ker se lahko okuži in tudi zdravljenje mehurčkov gre pri močenju počasneje.

Ko se mehurčki pokrijejo s hrastami, prične mesto srbeti in draži večjega dojenčka k praskanju. Tudi tokrat bodite matere pazljive! Če ni mesto zavezano, skrbite, da ima dete zmerom na sebi čisto svežo srajčko z dolgimi rokavi, da ne more s prstki do cepljenega mesta. Z umazanimi nohti zanese dete razne druge bolezenske klice v mehurčke in iz tega utegnejo nastati dolgotrajne gnojitve in zastrupljenja, ki jim je vzrok nepazljivost matere, nikakor pa ne cepljenje samo.

Dr. Tavčar-Konvalinka.

V katakombah kapucinov

V mestu Palermu na Siciliji imajo kapucini v svojih katakombah zanimivo pokopališče. V dolgih obokanih hodnikih, v katere prihaja svetloba samo od zgoraj, stoje tesno drug poleg drugega munificirana trupla, ogrnjena v rjava, meniškim oblekam podobna oblačila.

V teh katakombah leži vsega skupaj 8000 munificiranih trupel, najstarejše izmed njih je iz leta 1669. Na vsakem truplu je pripet listek z imenom pokojnika in datumom njegove smrti. Ženska trupla so ločena od moških in leže v krstah s steklenimi pokrovi. Device nosijo na glavah krone, otroci imajo pa umetne oči. Kapucini mumificirajo trupla tako, da jih za leto dni polože v neprodušno zaprte sobe.

VOZOVNICA

NAPISALA A. B.

Uršula in Martin sta prišla iz šole, takoj nato pa Gregor iz službe. Opazila sem, kako utrujen in izmučen je. Pri kosilu se je Uršula razgovorila in je pripovedovala o vseh mogočih drobnih, nepomembnih dogodkih svojega otroškega življenja. Martin ji je segal v besedo in hotel povedati kaj o svojih doživetjih. Skratka, otroka sta govorila oba vprek.

Skušala sem jima namigniti, naj molčita — glasno si tega nisem drznila reči, ker nisem vedela, kakšne volje je Gregor. Zadnjič, ko sem mirila otroka, naj molčita, me je namreč Gregor prijel, češ da imajo otroci pravico vpraševati in pripovedovati. Toda danes je Gregor nenadno zagrmel v strojnični ogenj otroškega pripovedovanja: «Ali niti pri jedi ne bo miru? Odslej bom jedel v gostilni, da bom imel vsaj eno uro na dan mir!»

Kajpak je vse takoj potihnilo; otroka in tudi jaz smo sedeli prestrašeni in potrti za mizo.

«Mama,» me je vprašala Uršula, ko je Gregor odšel, «zakaj si pa sploh vzela očeta, če se zmerom samo huduje?» Skušala sem ji pojasniti, da oče dela za nas vse in da ima v službi dosti jeze in skrbi. Velika deklica, kakršna je, mora to razumeti in odložiti pripovedovanje na pozneje.

Ko sta otroka spet odšla v šolo, sem bila tudi jaz samo še velika deklica. Dovolj mi je bilo vsega, vprašala sem se, zakaj sem se poročila in imam otroke. Bila sem huda na Gregorja zaradi njegovega neobvladanega vedenja; na tistega Gregorja, ki je nekoč govoril o »poslanstvu staršev«, o razumevanju otrok, njihovih misli in vprašanj. In vendar že nekaj tednov otrok sploh ne vidi, samo včasih pozno zvečer stopi v otroško sobo in postoji pred njunima posteljama. Toda o tem malčka nič ne vesta; kmalu bosta poznala svojega očeta samó še mrkega in razdraženega. Če se že nasproti meni ne more obvladati, naj bi se vsaj nasproti otrokoma. Pogosto se mi zdi, da moških sploh nikoli ne bom razumela. Pričkajo se za teorije, ki jih nikoli praktično ne uresničijo, poročijo se in imajo otroke, in so vendar že poročeni s svojim poklicem in sužnji svojega dela. Ne, nikoli več se ne bi poročila!

Moj Bog, koliko sem sanjala o idealnem zakonu! To se pravi, poprej, ko sem še kot frklja začela hoditi v družbo in so mi študentje, kakor se spodobi, dvorili. Takrat sem mislila, da mora biti življenje zelo dolgočasno, če je človek poročen in ima za vse večne čase enega samega moža. E, z dvajsetimi leti sem še vedela, kaj je dolgočasje, danes si pa pogosto zaželim pol ure dolgočasja... Pozneje sem šla v službo. Delo me je priklenilo. Sama sem se preživljala, šla sem, kamor sem hotela, in vse sama kupila. Šef me je s svojimi muhami sicer včasih spravil v obup, ker sem pa vedela, kaj je temu vzrok, sem se uklonila in potrpela.

In lepega dne je prišel Gregor. Tedaj se je na mah vse izpremenilo. Nič več nisem morala vse sama kupiti; Gregor je kljub svojemu delu mislil tudi namesto mene. Spomnim se še, kako sem bila srečna, ko sem se še prav v začetku najinega prijateljstva odpeljala na počitnice in mi je Gregor priskrbel vse potrebno, mi izbral hotel, me kakor otroka posadil v vlak, odpravil postrešćka, zložil prtljago v kupeju in mi dal še časopise na pot — bila sem namreč silno utrujena. Mislim, da sem se prav tisti trenutek dokončno odločila za Gregorja. In odtlej je zmerom zame skrbel.

Na lepem me je spet prešinilo tisto toplo čustvo ljubezni, združeno s hvaležnostjo, ki je bilo v večni vsakdanjosti že otopelo. Šla sem in poiskala tisto prvo vozovnico, ki mi jo je tedaj kupil. Staromodno sentimentalna sem in sem zmerom bila, zato sem takrat vozovnico shranila. Spravila sem jo v torbico in se odločila, da jo bom pogledala vselej, kadar bom v zakonu razočarana; tako me bo vselej spomnila na verigo čudovitih dogodkov, ki sem jih odtlej doživela; pomislila bom, koliko mi je pomenilo, ko je prvič vse poskrbel namesto mene mož, ki mu je bilo na videz delo vse. Tudi na to bom pomislila, da sem tedaj imela Gregorja tako v čislih kakor redko koga, ker ni kvartal, temveč zagrizeno delal, ker ni bil nepremišljen fantè, temveč mož, ki se zaveda svoje odgovornosti. Takšne reči ženska rada pozabi, posebno če misli, da se sme zavedati svoje vrednosti, če si dobesedno razlaga »žensko enakopravnost« in kot ženska tega stoletja misli, da mora tudi na zunaj igrati prvo vlogo; pozabi, koliko stvarem se je morala prej odpovedati, ker je s pametjo spoznala, da drugače ne gre; pozabi na muhe, ki se jim je prej morala prilagoditi, bodisi doma, bodisi v službi; pozabi, kako pogosto je bila nezadovoljna in nesrečna, in kako je sklenila, da ne bo nikoli takšna sitna in malenkostna malomeščanska ženska, kakršne srečaš vsak dan, temveč da bo velikodušna, vse razumevajoča in odpuščajoča.

Vse to ženska rada pozabi — če rečem ‚ženska', mislim sebe sámo, vendar si ne bi hotela preveč očitati — zahtevna je in vprašuje: »Kaj pa prav za prav storiš zame? Zakaj nimaš časa za najine otroke? Zakaj me ne vidiš in ne poslušaš, kadar ti govorim o svojih skrbeh!«

Mislim, da sem bila na najboljši poti, da svoj srečni zakon iz pozabljivosti izpremenim v nesrečnega. In če mi bo kljub vsemu temu razmišljanju še zmerom kdaj težko, se bom spomnila, da nočem na vsem svetu nobenega drugega moža kakor samo svojega; da so možje pač takšni in da jih ni moči izpremeniti in da je zato najboljše, če se sprijaznimo s tem, da so takšni, in da je dobro, če imaš shranjen v svoji torbici spomin na prvi lepi čas svoje ljubezni — tudi če je ta spomin samo orumenela vozovnica.

Izpolnjevanka

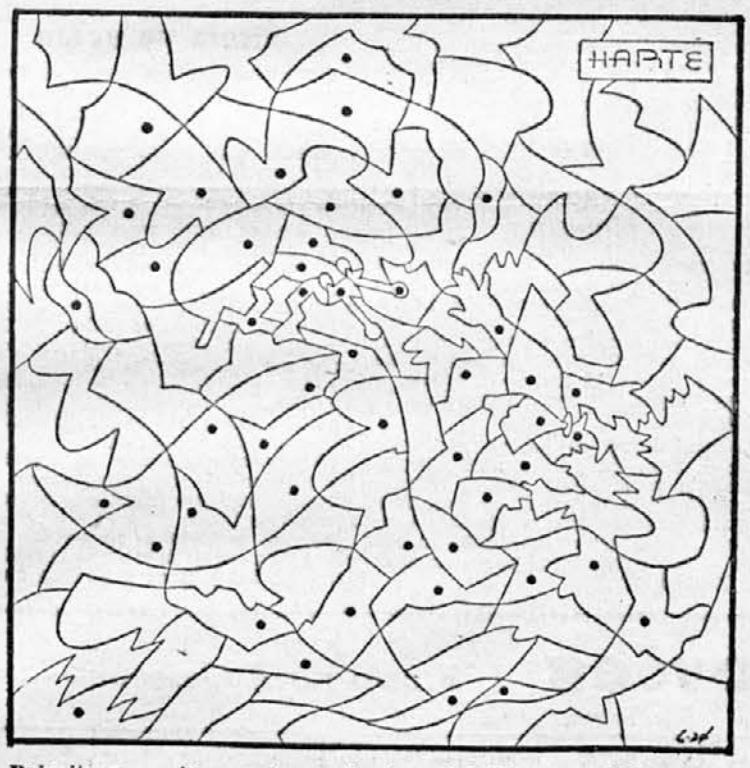

Počrnite vsa s piko označena polja in zagledali boste zanimivo sliko

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 8 lir

Oh, ti nesrečni telefoni!

Pred kratkim sem morala nujno telefonirati. Šla sem v najbližjo telefonsko celico. Ker nisem vedela številke, sem jo hotela poiskati v telefonskem imeniku. A glej, o imeniku, ki bi moral biti v vsaki celici, ni bilo ne duha ne sluha. Zato sem vrgla denar v telefon in poklicala številko za informacije. Čakala sem in čakala, a zveze nisem dobila. Obesila sem slušalko in čakala, kdaj bo novčič priletel nazaj. Aparat je zaropotal, denar je pa padel na dno. Jezna in nejevoljna sem odšla in hotela v drugi celici poiskati večjo srečo.

Tam sem sicer dobila telefonski imenik, a tako raztrganega, da nisem vedela, kje naj ga primem v roke. Spet sem poklicala informacijsko številko. Dobila sem sicer zvezo, a ker je prav takrat zaropotal mimo voz, nisem razumela številke. Vljudno sem prosila, naj mi jo gospodična še enkrat pove, a mi je zabrusila:

»Kolikokrat pa še! Ali ste morda gluhi?«

Po takšnih nevšečnostih sem le izvedela številko, da sem mogla telefonirati. Mislim pa, da bi bil že skrajen čas, da bi popravili javne telefone in nadomestili potrebne imenike.

J. E.

Obsojanja vredno!

Nekega dne sem prišla kakor po navadi v gostilno večerjat. Ko sem povečerjala, sem se ozrla na drugo stran gostilniške sobe, kjer je že ves čas neki pijanec grdo klel in vpil. Poleg njega je sedelo kakšno dvanajstletno dekletce, po mojem mnenju njegova hčerka. Pijanec je brundal in silil vanjo:

»Kaj nič ne piješ, Ančka? Ná, pij!« ji je nalival in ponujal pijače. Dekletce je pilo, kakor ji je ukazal oče.

Zasmilila se mi je uboga deklica. Njena vzgoja ji zanesljivo ne bo dala potrebnih moči za življenje. In kdo bo tega kriv? Kriv bo njen oče, ki bi otroka, če že mora sam hoditi po gostilnah, lahko pustil doma in ga obvaroval pred slabim vplivom gostilne. Mislim pa, da bi morala imeti vsaj mati toliko vpliva na moža, da bi preprečila takšno ravnanje. I. G.

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6

pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, da nogledi, lopomeri, barometri, hygrometri, itd. Velika izbira uz. zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika Cenik brezplačno

FILATELISTI POZOR! Najugodnejše kupite in vnovčite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk — v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

sebi, če ravno ne pazijo, a kako je mogla Pollyno rožnato ovratno ruto odnesti iz zaprte sobe?«

»Težko boste verjeli. Mati lahko pleza po stopnicah in požarnih držajih gor in dol... kakor podlasica. In kadar jemlje kaj skozi okno, se poslužuje dežnika z ukrivljenim držajem.«

Za božjo voljo, me je spreletelo: ali je v tem rešitev skrivnosti nenadno izginulih kangel za vodo...? Strašno!

Kathleen je vstala.

»Zdaj veste, Miss Adamsova, zakaj sem se vas morala izogibati.«

»Moj ljubi otrok...« sem začela.

A Kathleen mi je segla v besedo: »Mater lahko sleherni trenutek odvedejo... zaradi njenih prejšnjih in sedanjih zločinov!«

In preden sem mogla še kaj reči, je že ni bilo več.

15. poglavje

Ko sem prišla dol v vežo, je Mrs. Adairova sedela na eni izmed zof in strmela skozi okenska stekla; njene blede, utrujene roke so se neprestano premikale kakor frfotajoči metulji. Kathleene ni bilo na izpregled. Očitno je sedela v svoji sobi in jokala. Sicer se je redkokdaj zgodilo, da bi svojo krušno mater pustila brez nadzorstva.

To pač ni nerazumljivo, da me ni posebno mikalo iti dol k Mrs. Adairovi. Res je bila obžalovanja vredno bitje, a na koncu koncev je bila — da se kolikor mogoče milo izrazim — nenormalna.

Skoraj proti svoji volji sem vendar sedla poleg nje. Imela sem se za boljšega čuvaja, kakor je Kathleen.

»Kakšen lep vzorček,« je vzdihnila Mrs. Adairova. »Kakšne očarljive barve, Miss Adamsova!«

Poželjivo je iztegnila roke in božala moje pisane kvačkance.

»To bo odeja za sirotišnico,« sem rekla ne ravno prijazno in sem se morala s težavo zadrževati, da nisem iztrgala pisanih klopčičev bledim, poželjivo božajočim rokam.

Howard Warren je slonel ob sprejemnem pultu in mračno strmel v jutrnji časnik.

»Vam je lahko, Miss Adamsova, z vašim ročnim delom. To vas vsaj nekoliko razvedri. Jaz bom pa gotovo kmalu zblaznel,« je čemerno zagodrnjal. »Sicer pa, ali že veste, da nam je nadzornik znova strogo prepovedal zapustitev hiše, dokler se ne vrne?«

»In kdaj se bo vrnil?« sem nestrpno vprašala.

»To vesta samo Bog in nadzornik sam,« je odgovoril Howard.

Stephen Lansing, ki je neslišno vtikal nikljaste novce v igralni avtomat, se je sunkovito zasmejal.

»Gospod nadzornik se očitno zlomka malo meni za to, ali imamo še kakšen postranski poklic.«

Howard ga je sovražno pogledal.

»No, gospod Lansing, od vas vaš poklic očitno ne zahteva preveč časa!«

»Mislite?«

»Vsekako vam pušča dovolj časa, da se potikate z ženskami okrog.«

»Mijau!« je bil svojevrstni pozdrav Polly Lawsonove, ki je pravkar stopila iz dvigala.

Ne da bi hotela opaziti Howardove hrepeneče poglede, je šla naravnost proti Stephenu in mu položila roko na laket.

»Kako bi bilo, če bi skupaj igrala?« je vprašala.

»Prav rad!« je odvrnil Stephen galantno. Howard se je besen skril za svojim časopisom.

V moje presenečenje je tisto jutro očitno tudi Hilda Anthonyjeva iskala našo družbo. Sedela je na zofi meni nasproti, očitno zatopljena v neki poceni roman. Vsekako napredek, sem si mislila, zakaj dotlej je še nisem videla, da bi bila prebrala eno samo vrstico. Šele pozneje sem se spomnila, da ni ves čas, ko je sedela tam, obrnila niti enega lista.

Mrs. Adairovi so počasi veke zlezle na oči, naslonila je glavo nazaj in je očitno zadremala, čeprav sta Polly in Stephen Lansing pri avtomatu strahotno razgrajala. Ni me presenečalo, da je Howarda njeno nevzgojeno vedenje razburjalo.

Kdaj bo neki prišel nadzornik? Postajala sem čedalje bolj nestrpna, tako da sem nazadnje vprašala Pinkyja Dodgea, ki je za sprejemnim pultom nadomeščal svojo tovarišico Letty Jonesovo. Letty je bila »za trenutek« odšla v bar, da bi kaj popila. Zelo slaba navada za mlado dekle, sem bila že nekajkrat ugotovila.

»Ali nadzornik ni povedal, kdaj pride, Pinky?« sem ga vprašala.

Pinky se je zdrznil.

»Ali ste me kaj vprašali, Miss Adamsova? Zadnji čas namreč slabo slišim.«

»Da, tako se godi človeku, Pinky,« sem prikimala. »Ravno ko si si nabral dovolj pameti za pravilno življenje, ti začno pa čuti pešati. Sicer pa... vprašala sem vas, ali veste, kdaj pride nadzornik.«

»Žal nimam niti pojma,« je odgovoril Pinky. »Nič ni rekel.«

Tisti trenutek je zabrnel telefon in Pinky je imel daljši pogovor v telefonski celici. Ta podrobnost mi je zato ostala v spominu, ker je bil Pinky — kakor sem pozneje zagotovila nadzorniku — edini človek, ki ni mogel poslušati mojega presenetljivega, popolnoma enostranskega in skrajno usodnega razgovora, ki sem ga imela med tem časom. Nisem pa mogla z gotovostjo reči, kdo je bil v takšni bližini, da je lahko slišal. Ali je Mrs. Adairova res spala, kajpak tudi nisem zagotovo vedela...

Sicer sem pa takrat imela več ko dovolj opravka za vseh svojih pet čutov.

Hilda Anthonyjega mi je s komaj slišnim glasom nekaj zašepetala, ne da bi me pri tem enkrat samkrat pogledala, ali odvrnila pogled od svoje knjige.

»Poslušajte me, Miss Adamsova,« je zašepetala, »a za božjo voljo pletite dalje in me nič ne glejte. Z nadzornikom moram govoriti! M o r a m, po vsaki ceni! Kakor hitro je mogoče! Nihče ne sme o tem kaj izvedeti.«

Utihnila je. Stvar se mi je zdela tako strahotna, da mi je mrzel pot oblil čelo.

»Vem, da me ne marate, Miss Adamsova,« je nadaljevala Anthonyjeva, spet komaj slišno, »a ženska ste in me gotovo ne boste pustili na cedilu.«

Z naporom vseh sil se mi je posrečilo, da sem mirno pletla dalje.

»Opazujejo me, Miss Adamsova, že od snoči. Vsak korak, ki ga storim, sleherni moj gib. Nekaj moram ukreniti... hitro ukreniti, če se hočem rešiti. Obvestite nadzornika Bunyana, a za božjo voljo popolnoma neopazno. Prosite ga, naj me ob enajstih in 15 minut počaka v salonu, ne prej in ne pozneje. Ali ste razumeli? S seboj naj prinese revolver in naj se po nobeni ceni ne zakasni.«

Mehansko, z ledenomrzlimi rokami sem premikala svoje pletilke

»Ali boste to storili zame, Miss Adamsova?«

S hripavim glasom sem odgovorila: »Da! Da, gotovo!«

Prestrašena sem ugotovila, da sem bila proti svoji volji na glas rekla in da je Ciril Fancher stal tik za menoj. Odkod se je tako hitro vzel in kako dolgo je že tam stal, seveda nisem vedela.

Požrla sem slino in prisebno ponovila še glasneje:

»Da! Da, gotovo! Dala sem vas poklicati, Ciril!«

Strmel je vame, kakor da bi dvomil — ne prvič — o mojem razumu. Sicer smo pa zadnjih štiri in dvajset ur vsi videli blazneže drug v drugem. Že večkrat se mi je zdelo, da Ciril s svojimi ženskimi rokami in svojim nestanovitnim pogledom ni čisto normalen.

»Poklicati ste me dali, Miss Adamsova?« je vprašal osupel. »Ničesar ne vem o tem in...«

Domislila sem se, da je napad najboljša obramba, in tako sem srdito napadla, še preden je prišel prav do besede.

»Da, dala sem vas poklicati,« sem ga nadrla, »in reči moram, da ste me dovolj dolgo pustili čakati.«

»Zagotovim vam, Miss Adamsova...«

»Pustiva to!« sem mu zviška segla v besedo. Potem sem kar se dá dostojanstveno vstala in v sreu prosila nebesa, da bi me noge držale. »Prav za prav bi pa že lahko vedela, da se človeku v tej hiši želja izpolni le, če se obrne naravnost do Zofije.«

»Oprostite...«

»Kje je vaša žena?« sem vprašala ostro.

»V svoji sobi, mislim... vendar...«

Dalje prihodnjič

Naključje ali sila?

Usoda sama je popravila krivico, ki jo je bila storila

Zgodba o mladi nezakonski materi, ki je smela po dolgem trpljenju objeti svoje dete

Doroteja je imela komaj sedemnaist let, ko je izgubila svojo ljubljeno mater Matildo, vojno vdovo. Tako je ostalo dekle samo sredi kipečega življenja v nekem nemškem velemestu. Doroteja pa ni izgubila poguma. Dokončala je bila trgovsko šolo, bila je bistra, resna in ljubka. Ker je imela odlična izpričevala, je kmalu dobila stalno službo v neki tovarni.

Prodala je tisto bore pohištva, kar ga ji je ostalo po materi, in si obdržala samo nekaj najdragocenejših spominov. Za izkupiček si je opremila ljubko sobico in živela v njej življenje tisoč in tisoč samostojnih, energičnih mladih deklet, ki si s svojim delom služijo vsakdanji kruh.

Doroteja — zdaj Tea — je v službi hitro napredovala. Ko je dopolnila dvajseto leto, je lahko s ponosom gledala v preteklost in z zaupanjem v bodočnost. Prihranila si je bila že čedno premoženje, okrog 150.000 lir; zdaj se ji torej ni bilo treba več tako trdo boriti za obstanek.

Tisti čas je prevzel oddelek, v katerem je delala, energičen, toda nekoliko vihrav mladenič. Preizkusil je vse moči, ki so že prej delale v oddelku za kemijo, nato si je pa izbral Dorotejo za osebno tajnico. Zdelo se je, da je življenje združilo dva sorodna človeka. Oba sta bila častihlepna, oba mlada, polna zaleta in veselja do dela. Kmalu je iz sodelovanja vzklilo prijateljstvo, iz prijateljstva pa še nežnejše čustvo: ljubezen.

Tea je željno čakala, kdaj jo bo njen šef in njen izvoljenec prosil za roko. Kako zelo razočarana je pa bila, ko je izvedela, da je že zaročen. Bolečina ne bi bila tako jedka, če se ne bi hkrati zavedela, da bo mati. Ko je to zaupala svojemu šefu, ji je kratko in malo odpovedal službo...

Tea si je zadala za življenjsko dolžnost, da bo premagala trpljenje in ugnala življenje. Z izvrstnimi priporočili, ki jih je imela v svojih izpričevalih, je kmalu dobila drugo službo, kjer je pa ostala samo pol leta. Nato se je odpeljala v zapadno Nemčijo, kjer je v neki skromni vasi povila zdravega sinka.

Dolgo se mlada mati ni mogla odločiti, kaj naj bi storila. Tako rada bi obdržala otroka, toda čutila je, da se mu ne bi mogla tako posvetiti, kakor bi želela; zavedala se je tudi, da življenje v industrijskem mestu, kamor jo je klicala dolžnost, ne bi bilo zdravo za drobnega črvička. Zato ga je dala v rejo neki dobrodušni kmetici, sama se je pa odpeljala nazaj v velemesto.

Dobila je službo v neki kemični tovarni v srednji Nemčiji. Tudi tukaj je takoj dokazala svojo izredno sposobnost. Posebno jo je veselilo sodelovanje z mladim, tihim, a zelo nadarjenim znanstvenikom. Dr. L. je dosegel že izredne uspehe v farmacevtski kemiji in je slovel doma in v tujini kot izreden strokovnjak na tem področju. Tea je bila ponosna, da si je prav njo izbral za svojo sodelavko.

Lepega dne ji je dr. L. povedal, da so ga povabili na sodelovanje na nekem švicarskem vseučilišču. Ponudbo je sprejel. Tea se je razžalostila. Čutila je, da zdaj ne bo izgubila samo dragocenega tovariša, temveč tudi ljubega človeka, na katerega se je bila nehote navezala.

Nekaj dni pred odhodom jo je pa dr. L. skromno in prisrčno prosil, naj odpotuje z njim, toda ne samo kot tajnica, temveč kot njegova žena. Spet se je Tea znašla na razpotju. Ali naj odkloni ponudbo, ostane zvesta svojemu otroku in se za zmerom odpove vsem sanjam bodočnosti? Ali naj pa sprejme, kar ji ponuja življenje, in svojemu možu šele pozneje zaupa nesrečno zgodbo svojega življenja? Daljna, kakor s soncem obsijana dežela, kjer je živ krst ne pozna, jo je vabila s čudovito, skrivnostno silo... S trdnim namenom, da bo ob prvi priložnosti svojemu možu vse priznala, je privolila Tea v doktorjevo ponudbo in se odpeljala z njim v Švico.

Življenje tamkaj je bilo lepo kakor v sanjah. Če je ta dva resna človeka že prej družilo skupno prizadevanje, da pomagata človeštvu, ju je zdaj ljubezen še trdneje povezala. Samo spomin na sinka, ki je živel tam daleč v domovini, je kalil Tei srečne dni. Preden je odpotovala, je bila namreč zagotovila svojemu otroku kolikor toliko neskrbno bodočnost, tako da ga je oddala kot siroto v neki dečji dom, in naložila hkrati na njegovo ime precejšno vsoto denarja, ki naj bi mu jo izplačali, ko bo polnoleten. Na tihem je upala, da bo že prej spet lahko odpotovala v Nemčijo in se vrnila k možu s sinkom v naročju...

Priznanje ji je pa postajalo vsak dan težje. Vsak dan je odlašala, vsak dan iskala priložnost, da bi se razgovorila, toda vselej spet je zamudila ugodno priložnost, in beseda je ostala neizgovorjena. Silno se je bala, da bo morala razočarati zaupanje, ki ga je imel vanjo njen ljubljeni mož. Prav tako jo je pa tudi bolela njegova želja po otrocih, želja, ki se jima ni hotela izpolniti.

Lepega dne je dr. L. kakor za šalo dejal svoji ženi: »Če mi ti ne daš otroka, ti ga bom pa jaz prinesel!«

In odpotoval je v Nemčijo, kjer se je posvetoval z nekim ženskim društvom, ki je bilo v zvezi z dečjim domom, kjer so vzgajali sirote. Napotil se je v dečji dom in izmed otrok izbral najljubkejšega in najboljši inteligentnega malčka. Napisal je svoji ženi nežno ljubezensko pismo in ga zaključil z obljubo: »Pripeljal ti bom majhnega tovariša, ki nama bo krajšal dolge ure samote...«

Tea je čakala svojega moža na postaji. Naposled je izstopil z majhnim kodrolaščkom v naročju. Svečano ji ga je izročil, nato pa hitro poiskal listine in ji jel razlagati, da je malček sin zdrave matere in inteligentnega očeta, sirota in zatorej je lahko vesel, da je dobil druge starše, ki ga bodo ljubili in negovali...

Ko je Tea pogledala listine, je prebledela. Trdneje je objela otroka v svojem naročju. Njen mož se je zdrznil in si ni znal razložiti njenega nenadnega preplaha. Ona pa je vedela: otrok, ki ga je držala v rokah, je bil njen sin. Po treh letih, odkar ga ni bila videla, ji ga je usoda sama pripeljala v naročje...

Prepovedano je...

Župan vseučiliškega mesta Leidena na Holandskem je izdal stroge naredbe za mladino izpod 18 let, da bi preprečil naraščajočo nenravnost.

Med drugim je prepovedal mladim dekletom, starim pod 18 let, hoditi v kavarne in druge javne lokale, če niso v družbi staršev ali oseb, ki imajo pismeno potrdilo staršev za varstvo njihovih otrok. Razen tega naredba prepoveduje mladini obojega spola, po 20. uri zvečer brez takšnega spremstva prikazati se na ulici, čeprav lahko dokažejo, da gredo v kakšen večerni tečaj ali kaj podobnega. Razen tega jim je po 19. uri prepovedano hoditi v kino. Ob sobotah in nedeljah zvečer se ne smejo na ulicah zadrževati dalje, kakor je neobhodno potrebno, to se pravi, prepovedana jim je priljubljena večerna promenada. Naposled naredba našteva še celo vrsto deželnih cest v bližini mesta, po katerih in ob katerih se med sončnim zahodom in sončnim vzhodom mladi fantje in dekleta ne smejo prikazati v družbi osebe drugega spola. Prepovedano je...

100 letni študent

Dandanašnji srečamo že presenetljivo mlade ljudi z akademsko izobrazbo, zato komaj verjamemo, da so njega dni ljudje vse svoje življenje presedeli na vseučiliščih, ne da bi doštudirali.

Ti knjižni dihurji pa nikakor niso veljali za ‚falirane študente', temveč so celo uživali ugled resnih znanstvenikov. Mnogi so dobivali štipendije vse svoje življenje. Eden najstarejših študentov je bil gotovo bogoslovec Heinrich Oehl (umrl l. 1638. v Leipzigu). Smrt ga je dohitela v stotem letu življenja in 79. študijskem letu...

Morska kopel za neplavače

Mrtvo morje ima 23,7% soli. Odstotek soli je nekajkrat višji kakor v drugih jezerih in morjih. Zato je voda Mrtvega morja tako gosta, da ‚drži' tudi neplavače.

Teoretsko v Mrtvem morju torej nihče ne bi mogel utoniti, kako je pa v praksi, teorija ne pove.

Samo odličniki so si dali čistiti zobe

Okrog leta 1700. je izšlo več znanstvenih študij, ki so se bavile z vprašanjem, ali je umivanje zob res koristno ali ne. Dotlej umivanja zob z zobno ščetko sploh niso poznali; šele nekaj let pred 18. stoletjem je prišlo v modo.

Tisti čas je bila zobna ščetka redka dragocenost, zato jo je imel samo ‚čistilec zob', ki je hodil od hiše do hiše in ščetkal zobe samo tistim, ki so ga dobro plačali. Tako so si dali umivati zobe tedaj samo odličniki in petični meščani. Da to ščetkanje zob s skupno ščetko ni bilo koristno, temveč celo škodljivo, ker so prenašali bakterije iz ust v usta, menda ni treba omeniti...

Krokodili namesto železne blagajne

Če ima danes človek dragulje ali vrednostne papirje, jih spravi v skupno blagajno kakšne zanesljive banke ali pa doma v železno blagajno, obdano s svarilnimi napravami in električnimi zvonci. Žive pa kajpak še zmerom ljudje, ki skrivajo tisočake v starih nogavicah, v slamnjačah in pečeh.

Indijski knezi se pa ne zadovolje samo s tem, da spuste okrog svojih zakladnic divje zveri. Mnogi hranijo dragocenosti še drugače. Izdolbsti dajo namreč drevesno deblo, shranijo vanj zaklad, deblo zapažijo, obteže in zavale v jezero ali reko, polno krvoločnih krokodilov...

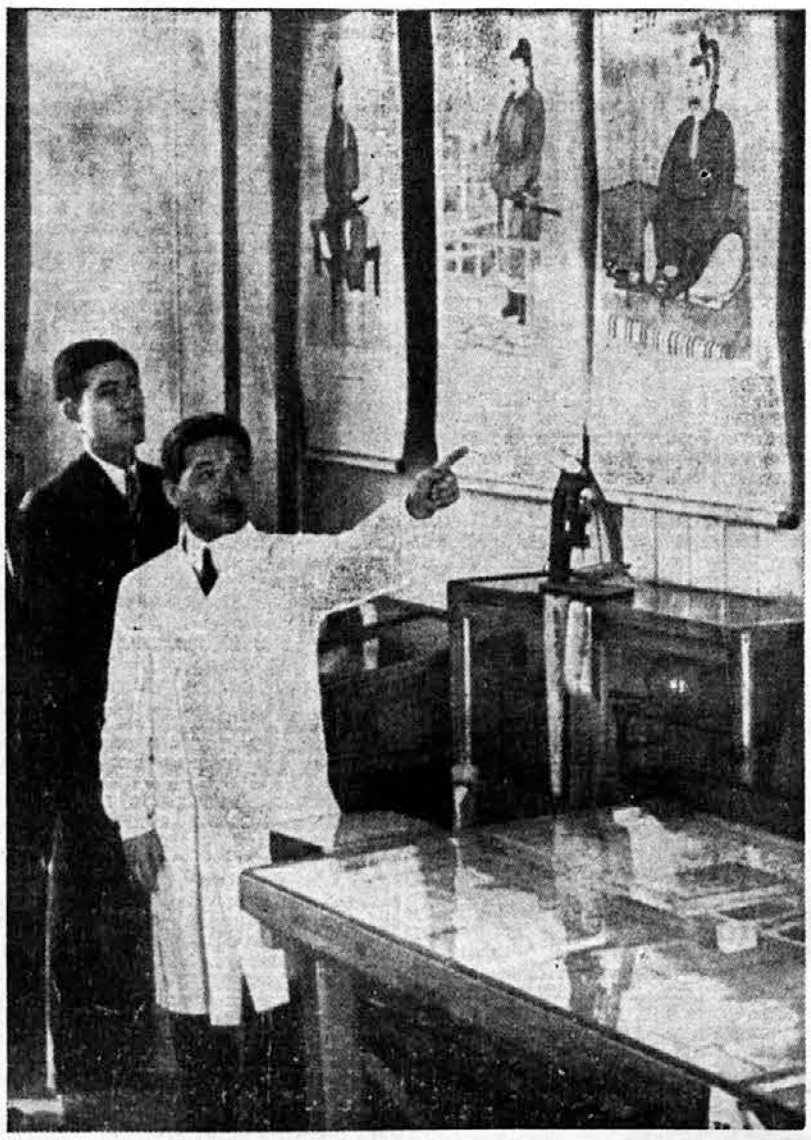

Tadasu Saiki, professore e direttore dell'Istituto di approvvigionamento di Tokio che ancora in tempo di pace preparava la cosidetta «rivoluzione silenziosa» ossia la rivoluzione dell'approvvigionamento che ora, in guerra, si è dimostrato di grandissima efficacia. Egli si attiene al principio: l'approvvigionamento deve essere proporzionato al quantitativo disponibile di derrate senza che ne sia danneggiata la qualità o la salute pubblica. — Tadasu Saiki, profesor in ravnatelj cesarskega prehranjevalnega zavoda v Tokiju, je že v mirnem času pripravljal tako imenovano »tiho revolucijo« ali revolucijo japonske prehrane. Zdaj v vojni je njegovo prizadevanje posebno dragoceno. Njegovo načelo je: ljudsko prehrano je treba izenačiti s količino razpoložljivega živeža, ne da bi pri tem trpela kakovost in ljudsko zdravje.

Širom po svetu

Prevajalec Svetega pisma za Eskime je moral Jagnje božje nadomestiti s tjulnom. Misijonarji, ki so med Eskimi širili krščansko blagovest, namreč vernikom niso mogli razložiti, kaj je jagnje, zato so jim hočeš nočeš govorili o božjem tjulnu. Tako je moral tudi prevajalec Svetega pisma za Eskime, Jagnje božje izpremeniti v Božjega tjulna.

V latinici so začeli izhajati skoraj vsi vodilni nemški dnevniki. Ko se bodo tiskarne ostalih nemških časopisov založile s potrebnimi zalogami latinskih črk, tudi drugi nemški časopisi ne bodo več izhajali v gotici.

13.600 finskih otrok je prispelo na Švedsko. V teku letošnjega poletja se jih bo, kakor računajo, preselilo še toliko, da jih bo 20 000.

Nakupovalne knjižice so uvedli na Bolgarskem, da bo oblast lahko nadzorovala količino nakupov neracioniranih vrst blaga.

Krušne nakaznice je uvedla irska vlada. Za zdaj dobi vsak prebivalec Irske po 240 gramov kruha na dan.

Leteči kovčeg / Prosto po Andersenu

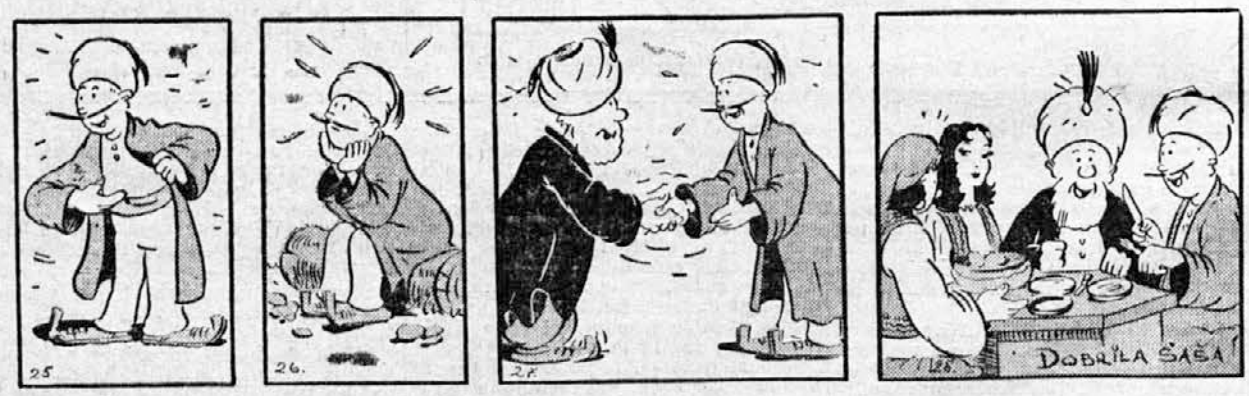

Ta meč je bil Peregrinu prav dobro došel. Namesto da bi ga občudoval, ga je prodal in si kupil zanj novo obleko, nato je pa sedel in si izmišljeval pripovedke. To pa ni bilo tako lahko, vendar je v četrtek pripravljen stopil pred sultana, ki ga je prisrčno pozdravil. Nato so sedli za mizo k večerji.

»Ali nam boste povedali kakšno pripovedko?« je prosila cesarica.

»Pa takšno, da se bomo tudi kaj smejali,« je dostavil car.

Turški svetnik je pričel takole:

»Jutranji soneni žarki so posijali skozi veje dreves in zvedavo stikali po mehkem mahu. Posvetili so tudi v hišico bratca Polončka in ga zbudili iz spanja. Pomencal si je oči in zlezel iz postelje. Pretegnil si je ude, nato pa snel s stene gosli in si zaigral za hišico veselo pesem.

? UGANKE

Križanka

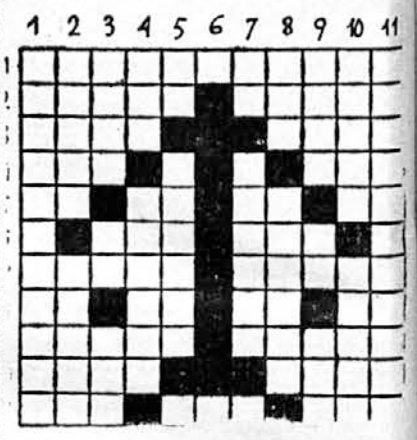

Vodoravno: 1. Velik metulj. 2. Samoglasnik; dom čebel; grški bog vetrov; veznik. 3. Up; kemični znak za dušik; nemško industrijsko mesto ob Renu. 4. Poželenje; mesec; beseda pred škotskimi imeni, ki pomeni sina, potomca. 5. Turško ime za konja; gradim; osebni zaimek, s katerim nagovarjamo manj domače ljudi. 6. Liter; pritrdilnica; veznik; številnik; okrajšava za neto. 7. Osebni zaimek; sodobni slovenski pisatelj (*1888.); številnik. 8. Ploskovna mera; italijanski spolnik; pogojni veznik; kazalni zaimek. 9. Podari, ponudi; kazalni zaimek; osebni zaimek (obrnjeno); kakor prvo pod 5. vodor. 10. Predlog v 5. skl.; kitajski veletok; kemični znak za uran. 11. Angleški umetnostni kritik in socialni reformator (1819.—1890.) + angleški pesnik (1796.—1821.).

Navpično: 1. Glavno mesto srednjeameriške državice. 2. Naš meter ali rimsko: 1000; ženski glas; doba (tujka); večkrat nadomešča predlog ‚v'. 3. Zemeljski zaklad; peta črka abecede; začetnici našega kritika, pesnika in pisatelja (1836. do 1923.). 4. Po njih hodimo; vse kar zapravim v gostilni. 5. Medmet veselja; osebni zaimek; divji skitski rod. 6. Majhna utežna enota; lahen dih, nahuk; priredni veznik. 7. Članica ali romanski spolnik; navadna pritrdilnica; poset. 8. Velika kača, pa tudi ženske jo rade nosijo (obrnjeno); francoski pisatelj, ki je dal z neko svojo novelo snov za znano Bizetovo opero (1803.—1870.). 9. Tatinsko delo; 15. črka abecede; pritrdilnica iz 7. navp. 10. Samoglasnik; raj Slovanov; grška črka; pomeni veliko težo. 11. Rimski državnik, ki je kot diktator v 5. st. premagal Ekve.

*

ČAROBEN LIK

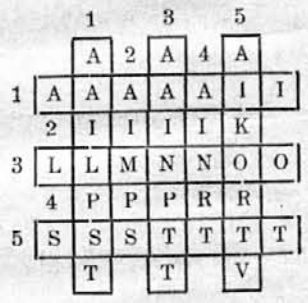

Vodoravno in navpično

1. opozorilo
2. slavni graditelj gosli
3. pristanišče na Siciliji
4. Odisejeva domovina
5. agregatno stanje

*

STOPNICE

1. a
2. a a
3. a d
4. d e e
5. e e e i
6. l l o o
7. o p p p p
8. p p r r r r r

1. Italijanski lirik svetobolja (1798. do 1837.)
2. zver
3. gesla
4. skladba
5. poljski pridelek
6. del živalskega telesa
7. pesnitev
8. soglasnik

*

SPREMINJEVALKA

v o d a
m a s t

Dobro je znano, da se dá iz vode prav lahko delati mleko. Vsaj za mlekarice ni to nobena skrivnost. Za naše čase bo pa posebno razveseljivo, da smo odkrili postopek za izdelavo masti. Bistrim glavam ga na pol izdajamo. Vsakokrat je treba spremeniti črko — pa bo mast na papirju.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: Vodoravno po vrsti: 1. Južno morje, 2. ohromim, os. 3. S. A., Tana, t. 4. inženir, Bi, 5. P, ir, cigan, 6. siv, bacelj, 7. trlja, arka, 8. rejeni, ma, 9. iner, znano, 10. tanek, en, P, 11. a, J, robida, 12. rdeči, okol.

Čaroben lik: 1. Senegal, 2. notar, 3. petelin, 4. galij, 5. Marijan.

Zlogovnica: 1. skleda, 2. njena, 3. Kerč, 4. organ, 5. Vjazma, 6. Nero, 7. svinja, 8. Perzija, 9. Ilion, 10. šimpanz, 11. tkanina, 12. poraz, 13. upadek, 14. meter, 15. Atos, 16. ledvice, 17. alkohol, 18. žimnica. — Kjer je veliko petelinov, se dan pozno začne.

njen prvi mož

I

Marta Montelova je živahno skočila pokonci ob nenadnem zvoku hišnega zvonca: morda ji je naznanjal nepričakovanega gosta.

V poltemi hišnih vrat je zagledala obris ženske postave. Na prvi pogled jo je spoznala:

»O, Liana, dober dan! Kakšno presenečenje!«

»Dober dan, ljuba moja! Ali te ne motim?« je odgovoril mehki glas dekleta na pragu.

»Kaj še! Kar hitro vstopi.«

Mlada žena je objela Liano Dalimoursovo, svojo prijateljico iz otroških let, in jo ogledovala z nežno zvedavostjo. Nato jo je odpeljala v jedilnico, kjer je poprej sedela med svojima otrokoma in pletla:

»To sta moja dva škrateljčka! Že dolgo je, kar nisi bila pri nas. Od tedaj je menda mali Filip že pošteno zrasel. Klavdija je pa tako že tvoja stara znanka, ali ne?«

»Da, oba sta se potegnila,« je nekoliko razmišljeno odgovorila Liana in poljubila malčka na lica. Nehote ji je temen oblak preletel jasno, bledo čelo.

»Kako mora biti srečna mati, ki ima takšna otroka...«

Vzdihnila je in ko ji prijateljica, začudena ob tej nenavadni resnosti, ni utegnila odgovoriti, je kakor sama zase nadaljevala: »Oh, zavidam ti, Marta! Še zavedaš se ne, kako si bogata...«

»Ker imam dobrega moža, ki si ga čisto pozabila omeniti,« je med smehom odgovorila Marta.

»Oh, saj res, Andréja. Kako mu kaj gre?«

»Dobro, hvala,« je smejoč se odgovorila Marta.

»Zakaj se pa smeješ?« se je začudila Liana. In nekoliko zardela je vprašala: »Ali sem morda dejala kaj nepravega?«

»Narobe... Smejem se, ker si skoraj pozabila, da imam moža!«

»Ne, Marta, nisem pozabila,« je resno odgovorila Liana. »Morda sem pa nehote mislila, da sreča ženske ni neizogibno odvisna od moškega...«

Marta je začudeno pogledala svojo mlado prijateljico. Kaj ji je šinilo v glavo, da tako govori? Liana je uganila njene misli. Udarila je v živahen, preživahen smeh:

»Nikar se ne čudi, draga moja, toda vsa sem pod vplivom Pariza... Glavo sem izgubila v tem vrvečem, živahnem in opojnem velemestu. Samo pomisli, kako je pri srcu deželanki, ko zaide v ta vrvež, še posebno pa meni, ki nisem vajena takšnega življenja...«

Marta ni odgovorila. Nekaj v Lianinem vročičnem pripovedovanju, v nienem krčevitem smehu ni bilo naravnega. In kaj naj pomeni ta bledica na njenih sicer okroglih, še skoraj otroško jedrih licih?

»Zdi se mi, da te Pariz nekoliko utruja, mala moja,« je nežno dejala. »Nekam bleda si. Ali se pa morda preveč zabavaš?«

Na nežno usločenih Lianinih ustnicah je zatrepetal žalosten smehljaj:

»Čudne zabave, vsekako,« je zašepetala.

Zdaj se je Marta zavedela, da z njeno malo prijateljico ni vse v redu. Stopila je k njej in jo objela okrog dekliških ramen:

»Pripoveduj, mala moja! Kaj se je zgodilo?«

Liana se je zdrznila, da je vsa zadrhtela, potem je pa odločno, skoraj sunkovito dejala:

»Presenetila te bom, Marta. Že dvanajst dni živim v Parizu...«

»Dvanajst dni? In šele danes si prišla k meni?«

»Nikar se ne hudui,« je vzkliknila Liana in njene svetlorjave, prijazne oči so skoraj zaplavale v solzah, ki jih je le še s težavo zadrževala. »Nisem mogla priti prej, vidiš! Imela sem strašne skrbi.«

»Skrbi? Zakaj vendar?«

Liana je stresla glavo, kakor da bi se hotela tako otresti vseh misli, ki so se ji vsiljevale ob tem vprašanju.

»Glej no, glej! Nič več te ne razumem. Razloži mi vendar vse po vrsti. Tvoja mati?«

»Moja mati je kajpak v Battenvillu.«

»In gospod Lebredel?«

»Moj očim stoji zdajle gotovo v svoji lekarni. In jaz, kakor vidiš, jaz sem tukaj.«

Umolknila je, videč, kako so se prijateljičine oči razširile od začudenja.

»Nikar me tako ne glej! Prišla sem v Pariz, da bi delala... Vidiš, kako preprosto in naravno.«

»Preveč preprosto, da bi te takoj razumela.«

»Kako naj ti bolje razložim? Našla sem si delo; zdaj si služim denar s svojimi rokami... Navezana sem nase, samo nase.«

»Sama v Parizu? Odšla si od staršev?«

»Da. Ali je to tako čudno?«

»Želo.« In kakor da bi hotela podkrepiti svojo trditev, je Marta sedla v bližnji stol in pazljivo ogledovala svojo prijateljico. Nato je njen pogled nehote splaval v kot, kjer sta se igrala otroka. Pomudil se je na njunih kodrolasih glavicah in iz prsi se ji je izvil vzdih:

»Odšla si od doma? Zapustila si mater!«

»Oh, saj ni šlo brez hudih duševnih bojev,« je vzdihnila Liana in pobesila glavo.

Marta je ogledovala svojo mlado prijateljico, kakor da bi jo prvič videla:

»Zdaj se mi pa odkrito izpovej! Vse to je samo nenadna muhavost... Sprli ste se, ali ne?«

Liana je odločno odkimala: »Ne, zapustila sem svojo mater za zmerom!«

Ni bilo mogoče dvomiti o resnosti njenih besed, če si pogledal njen odločni, bledi obraz, v katerega je bilo morda trpljenje zadnjih mesecev zbrisalo trpke črte in nekoliko zarisalo odsev otroškosti, ki je moral nekdaj dihati iz teh mehkih potez. In med tema dvema ženskama, ki sta si sedeli nasproti — prva je komaj izpolnila ena in dvajseto leto, druga je pa bila že zrela žena osem in dvajsetih let in mati dveh otrok — je bilo ta trenutek na videz le malo razlike. Samo izraz njunega obraza je bil različen. Na Martinem obrazu se je odražala mehkoba materinske sreče, na Lianinem pa mladostna zanesenost, ujeta v trpko krinko hudih skrbi.

Marta se je skušala približati jedru razgovora. Zato je razumevajoče dejala:

»Da, tvoja mati, gospa Lebredelova, ni bila nikoli posebno nežna mati... vsaj ne za bitje, ki potrebuje toliko nežnosti kakor ti.«

Liana je odkimala: »Saj nisem odšla zaradi matere iz Battenvilla.«

»Zdaj pa ne razumem ničesar več.«

»Odšla sem zaradi očima...«

»Zaradi njega? Ali ti je tako grenil življenje? Človek, ki je na videz videti tako miren, tako nežnočuten?« Iz Martinega glasu je zvenelo resnično začudenje.

»Preveč nežnočuten.« In plaho je nadaljevala, iščoč v prijateljičinih odkritih očeh razumevanja: »Ali naj ti spet povem, da nikoli ni videl v meni svoje hčere? Ko se je poročil z mojo materjo, mi je bilo dvanajst let, on je bil pa komaj izpolnil trideseto...«

»Tvoja mati je zmerom trdila, da ti je kakor pravi oče!«

Liana je utrujeno vzdihnila: »Oh, moja mati! Bila je srečna, da se je vnovič poročila, in po vrhu s človekom, ki ga je ljubila. Samo pomisli: mož, ki je osem let mlajši od žene! Za njo je bilo pa to nekaj nenavadnega, nekaj novega...«

»Koketnost, ki jo je zapečatila z možitvijo!«

Liana je odkimala: »Sama ne vem, kako bi ti to razložila. Le pomisli, kaj je bilo njeno življenje poprej, ob mojem očetu! Bil je učenjak in nič drugega. Izvrsten, toda nekoliko suhoparen človek. In učenjak — mislim, da me prav razumeš — le težko osreči tako živahno, mladostno žensko, kakršna je moja mati. Ob njegovi strani ni našla tiste sreče, po kateri je tako hrepenela. In ko je naposled Maurice Lebredel po očetovi smrti stopil v njeno življenje, se ni mogla zapreti pred njegovo ljubeznivostjo in njegovo ljubeznijo...«

»Da,« je zamišljeno prikimala Marta »razumem te. Ta živahni, izobraženi in veseli lekarnar je kakor nalašč zanjo, posebno, ker je videti tako mlada. Večkrat bi človek rekel, kakor tvoja starejša sestra...«

»Vidiš, zdaj sva tam. Moja mati je pozabila, da bom jaz rasla, da se bom razvijala iz otroka v dekle.« Umolknila je in obotavljajoč se nadaljevala: »Nikar ne misli, da očitam materi, da me je premalo ljubila! Ne! Vendar pomisli, kako nerodna ji je bila moja navzočnost ob strani mlajšega moža, ki ga je oboževala. In ko se je rodil Marcel, moj po poli brat, je postala spet mlada, oboževana mati, ki je čisto pozabila, da ima štirinajstletno prvorojenko. Da povem po pravici: dotlej sem le malo veljala v naši hiši. Od tistega dne, ko se je rodil Marcel, me pa za mater ni bilo več.«

»Najbrže si morala postati otrokova pestunja,« je sočutno dejala Marta.

»Oh, ne morem ti povedati, kako rada sem vse storila za Marcela. Vsa tista drobna dela, ki zahtevajo od človeka ne samo spretnosti, temveč tudi ljubezni. A tudi mater sem razumela. V njej sem gledala bolj starejšo sestro, odraslo prijateljico, kakor pa mater...«

»Da, in prav zato mi je nerazumljivo, kako si jo mogla tako nenadno zapustiti.«

V velikih, resnih Lianinih očeh so se zasvetile solze: »Prehitro sem rasla. Kmalu nisem bila več šolarka s kratkimi krilci, temveč osemnajstletno dekle. Moja mati je pa hotela biti mlada, hotela je veljati za mlado mater, ljubljeno ženo... In jaz sem ji postala kakor živ očitek! Bila sem ji v napoto... Ničesar ji ne očitam. Ljubila me je, kolikor me je mogla s svojim drobnim, ptičjim srcem. Bila je že od nekdaj nekoliko površna.«

»Kljub temu še ne vidim vzroka, da si jo zdaj na vrat na nos zapustila,« je vztrajala prijateljica.

»Potrpi, ljuba moja. Medtem ko je mati pozabila, da sem odrasla dekle, so pričeli drugi to opažati. In tako me je lani zaprosil za roko gospod Dupernois, prijatelj mojega očeta. Mož je nekaj let starejši kakor moja mati. Odklonila sem ga, ker ga nisem ljubila, toda mati tega ni hotela razumeti...«

»Torej zato?«

»Ne samo zato. Na koncu koncev bi se tudi z Dupernoisom poročila...«

»Beži, beži! Ko je André izvedel, da te mati sili v to možitev, je bil zelo razočaran nad njo. Ona sama se je poročila z možem, ki je osem let mlajši od nje, ti naj bi se pa možila s starcem...«

»Pozabljaš na oporoko tetke Brigite!«

»Oh, saj res! Kakšna je že ta čudovita oporoka?«

»Marsikomu se bi zdela čudna, če ne pozna nekoliko lahkotnega značaja moje matere. Jaz na primer se zavedam, da mi je tetka Brigita samo dobro hotela... Vse življenje se je bala, da bi me mati na koncu koncev ne vtaknila v samostan. Zato jo je hotela nekako prisiliti, da bo poskrbela, da se poročim, čeprav bi morala zato še mlada postati tašča in.« vsa zardela je pristavila, »morda kmalu nato še babica. Zato mi je v oporoki zapustila vse svoje premoženje, okrog deset tisoč frankov rente na leto, toda pod pogojem...«

»No?«

»Da mi gre ta renta šele tedaj, ko se poročim. In drugič: tretjino rente bo uživala moja mati, toda tudi šele od dne, ko bom jaz stopila pred oltar. Tako naj bi moja mati sama poskrbela za primernega ženina... Tetka Brigita, veš, je bila vse življenje nekoliko čudaška...«

Marta je radovedno ogledovala Lianin obraz, ki se je bil med pripovedovanjem živahno razgibal. Zakaj neki vsi tako skrbijo za primernega ženina, je pomislila sama pri sebi, ogledujoč dekle, ki je tako skromno sedelo pred njo. In vendar vsa ta privzgojena skromnost ni mogla zasenčiti jasne lepote njenega mladega obraza, globine njenih velikih oči in razkošnih kodrov, ki so ji svojeglavo padali na temno obleko in kakor opojna teža krasili njeno malo glavico. Ženinov bo imela dosti, če jih bo le hotela, je pomislila, na glas je pa dejala:

»Teta Brigita je bila pač previdna ženska.«

»Vendar me tudi ta oporoka ni mogla pripraviti, da bi vse življenje preživela ob strani gospoda Dupernoisa. Dober, spodoben človek je, a kaj, ko ima leta mojega pokojnega očeta...«

»Popolnoma te razumem.«

»Hvala,« je iskreno dejala Liana in hvaležno pogledala prijateljico. »Moja mati pa tega ni mogla razumeti. Od dne, ko sem odklonila Dupernoisa, zame ni imela več dobre besede. Vsak dan mi je očitala, da sem zavrgla ugodno možitev in da peham s tem sebe in našo družino v revščino in sramoto... In vendar je bil nekdo v hiši, ki je bil zadovoljen z mojo odločitvijo. Če mi verjameš ali ne, to je bil gospod Lebredel, moj očim.«

»Gospod Lebredel?« je presenečeno ponovila Marta. »Torej le ni takšen, kakor si ga ti opisala!«

»Počakaj,« je z žalostnim nasmeškom nadaljevala Liana. »Gospod Lebredel je namreč na lepem opazil, da sem odrasla. In od tistega dne se je kar prilepil name. Od tedaj, ko me je poželel moški, tudi če je bil še tako star kakor Dupernois, je moja cena v očimovih očeh nenadno poskočila.«

»Ali je to mogoče?« se je čudila Marta.

»Na nesrečo sem dolgo bila prenaivna, da bi temu zasledovanju pripisovala več ko ljubeznivo pozornost... Bežnostni pokloni so se mi zdeli pač nepomembni... nič nisem mislila pri njih. Kje neki naj bi mi prišlo na misel, da bi se tako daleč izpozabil tisti, ki ga je moja mati blazno in zvesto ljubila in ki bi moral biti moj drugi oče!«

»Ali pa tudi zanesljivo veš, da se nisi motila?« je resno vprašala Marta. »Pogosto nam domišlija riše ljudi drugačne, kakor so v resnici... Posebno, kakor praviš ti, tedaj, kadar se takoj ne zavemo, kaj hočejo od nas.«

Liana je počasi odkimala. V tem njenem gibu je bilo nekaj tako brezupnega, da je Marta vstala in jo burno objela.

»Nadaljuj, sirotica moja! Vse mi povej!«

»Oh, bilo je to in ono... Če bi ti vedela! Na koncu sem bila skoraj že nora od obupa!«

»Ubožica!«

»Prišlo je tako daleč, da sem se vpraševala, ali ne bi bilo bolje, da bi se umaknila, preden mati kaj opazi. Ne... Nikar me tako ne glej! Nič slabega nisem storila. Nekaj časa mi je bila misel na smrt sladka, toda zmagala je mladost. Ljubila sem svojo mater, svojega malega bratca, ljubila sem življenje. Tako sem se pomirila in sem jela trezno razmišljati, kaj mi je storiti. Nehala sem upati, da se bo vse samo po sebi uredilo... Skušala sem si pa dopovedati, da je moj očim pač neuravnovešen, muhast človek... Saj veš, moški so čudaki, razposajeni in nečimrni že po naravi... In skušala sem biti tako ravnodušna, kakor da se ne bi bilo nič zgodilo.«

»To je bilo pametnejše kakor misliti na samomor.«

»Vendar tudi tako nisem imela sreče. Med očimom in menoj se je od tistih dob bil prikrit, toda trdovraten boj. Molčala sem, da bi materi prihranila bridkost spoznanja...«

»In ona?«

»Na srečo res ni nič opazila. Vendar sem spoznala, da ji ni všeč, če zbujam pozornost, čeprav samo s svojimi belimi ovratniki, ki sem jih vsak dan sama prala in likala. Očitala mi je, da sem spogledljiva, da se lepotičim... Zato sem si lase počesala v skromen vozel in se odpovedala celo svojim ljubljenim belim ovratnikom... Hodila sem po hiši kakor nuna, s polizanimi lasmi, oblečena v brezbarvne obleke.«

»Ubogo dete!«

»Ne smeš pozabiti, da sem bila tako zelo navezana na mater... Njene neupravičene pritožbe so mi parale srce... Najhuje je bilo pa spoznanje, da je vse, vse moje prizadevanje zaman.«

Zakrila si je obraz z rokama in nenadno vsa zardela ob nekem spominu, ki ji je pognal vso kri v glavo.

Marta jo je molče gledala. Z žensko tenkočutnostjo je uganila, da je ta spomin za Liano neprijeten in ponižujoč. Božala je svojo mlado prijateljico po mehkih kodrih, po nežnih dekliških ramah, ki so zdaj drhtele v pridušenem ihtenju.

»Oh, moja Martica,« je naposled zašepetala Liana in si obrisala oči. »Življenje doma je postalo neznosno. Moj očim se je nekoč izpozabil... Če bi imela tedaj v rokah kakšno orožje, ne bi bil ostal živ... Komaj sem se ga ubranila. Tedaj sem se zavedela, da moram bežati. Bežati kar najhitreje in kar najbolj daleč mogoče.«

Marto je prijateljičino pripovedovanje tako prevzelo, da je sedela skoraj negibno, z rokami sklenjenimi v naročju. Še otroka, ki sta se dotlej neskrbno igrala v kotu, sta prisluhnila, zvedavo upirajoč v mater svoje nedolžne oči.

»Mala moja Liana,« je naposled dejala Marta, »imela si strašno življenje.«

»Ali zdaj vendar že razumeš, zakaj sem tukaj?«

»Seveda! Tega ne bi nihče prenesel! Vendar se bojim, kako bo s teboj. Življenje v Parizu je drago, nevarno. Brez denarja si... celo brez pravega poklica.«

Liana se je skozi solze nasmehnila. Njen mladi obraz je obsijala nenavadna odločnost.

»Pozabljaš, da znam šivati. Ko mi je umrl oče, nam je nekaj časa trda predla. Mati me je tedaj dala v uk h gospe Lobligeoisovi, najboljši šivilji v Battenvillu. Takrat sem bila vesela, da sem lahko ob šivalnem stroju nekoliko pozabila žalost za pokojnim očetom, ne sluteč, da si bom morala nekoč tako služiti svoj kruh.«

»Ali pa tudi obvladuješ svoj poklic? Pri nas v Parizu dosežejo uspeh samo šivilje, ki so nadarjene in zelo spretne.«

»Gotovo ne veš, da sem zadnja leta šivala vse materine obleke. In moja mati je veljala v Battenvillu za najokusneje oblečeno žensko.«

»Kdo ti je pa vdihnil misel, da bi šla v Pariz?«

»Sama sem se domislila. Večkrat sem brala v časopisih poročila o modnih revijah v raznih velikih pariških modnih salonih... Tako se mi je porodila želja, da bi tudi jaz sodelovala pri ustvarjanju novih, originalnih modelov. In domislila sem se gospe Lobligeoisove. Šla sem k njej in jo prosila, naj mi priskrbi službo pri kakšni svoji pariški znanki. Dolgo je nisem mogla pregovoriti, toda ko sem ji dejala, da je ta odločitev zame vprašanje življenja in smrti, je naposled privolila. Čez teden dni sem že imela prosto mesto pri Madame Limayevi, saj jo poznaš.«

»V salonu Madame Limayeve delaš?« je presenečeno vprašala Marta. »To je vendar ena najdražjih in najslovitejših pariških šivilj!«

Diana je prikimala. In v njenih temnih, prisrčnih očeh se je ukresnila luč nenadnega ponosa.

»In zakaj nisi takoj prišla k meni, ali mi pa vsaj pisala?« jo je pokarala prijateljica.

Dalje prihodnjič.

POTA MLADOSTI

34. nadaljevanje

Zdaj je bil pa videti nekoliko okoren in skoraj v zadregi.

»Veseli me, da se je naposled oglasil nekdo, ki je z našim bolnikom v ožjih odnosih. Tako sam je bil te tri dni,« je dejal in se odhrknil, kakor da ne ve, ali naj bi povedal vse, kar ima na srcu. Nato jo je odkrito, skoraj strogo pogledal:

»Ne vem sicer, v kakšnem odnosu ste do gospoda Brezarja, toda mislim, da ste vi tista, ki vas je ves čas klical in zahteval. Priznam, da sem se že resno bal zanj in tudi zdaj ni brez nevarnosti. Vendar smo nekoliko bliže cilju, ki pomeni za nas: ozdravljenje, zmaga nad smrtjo. Pri mnogih boleznih in ne najmanj pri tej je važno, ali si bolnik želi živeti, ali pa mu je vseeno, če ugasne kakor sveča na prepihu. Doslej nisem imel vtisa, da bi imel gospod Brezar dovolj volje do življenja. Samo včasih, kadar je omenil vaše ime, se mi je zazdelo, da se še oklepa neke rešilne bilke...«

Alenka je čutila, kako ji je nekaj toplega kanilo na roko. Komaj se je zavedela, da joka. Pogumno je še bolj široko razprla oči, solze pa so ji vseeno nenehoma polzele po licih.

Dr. Skočir jih ni opazil, ali jih pa ni hotel opaziti. In prav je bilo tako. Še teže bi ji bilo pri srcu, če bi videl njeno bolečino.

»In kaj naj storim?« je vprašala. Zdelo se ji je, kakor da se je belo-obvezana postava na postelji zganila.

»Tisto, kar vam narekuje srce, draga gospodična,« je dejal dr. Skočir. »Vrnite ga življenju, mi zdravniki smo storili svoje. Zdaj je edino od njegove narave odvisno, ali bo ostal živ ali ne. Vi mu lahko pomagate. Kako, to boste sami najbolje vedeli in čutili, saj ste ženska.«

Še preden se je zavedela, je bila sama v sobi. Nad nočno omarico je brlela sinja luč in metala skoraj pošastno svetlobo po beli, skromno opremljeni sobi. Rada bi veliko drugo luč, toda ni si upala. Plašno je stopila k postelji. Izza belih obvez je komaj da spoznala Markov drobni bledi obraz. Oči so ležale upadle v globokih jamicah, blede ustnice so bile trdo stisnjene, okrog njih se je risala trpka črta, ki je dotlej Alenka ni poznala.

Neskončno usmiljenje jo je prevzelo; vendar ni izviralo iz njene dosedanje ljubezni, temveč je bilo otrok trenutka, ko je zagledala ljubljeno bitje tako revno in nebogljeno pred seboj.

Sedla je na sedež, kjer je prej sedela strežnica in nepremično gledala v njegov obraz. Bil je tako negiben, da jo je že plašila zla slutnja, da ne živi več. Ko se je pa sklonila k njegovim prsim, je začutila rahlo, rahlo dihanje. Oddahnila se je.

Morda ga je zbudil šum, morda je začutil njeno navzočnost, počasi je odprl oči. Bile so še zmerom tako velike in začudene kakor nekdaj, vendar nekoliko motne, kakor da bi obledele.

Nekaj je zašepetal, toda ni ga razumela. Sklonila se je bliže k njegovim ustnicam.

»Sestra, prižgite luč.« Njegov glas je prihajal kakor iz daljine in bil tako rahel kakor da bi ga sproti odnašal veter.

Stopila je k stikalu in prižgala veliko luč. Mlečna svetloba je napolnila vso sobo.

Najbrže ga je zaščemela v oči, zakaj ko ga je pogledala, je imel spet zaprte. Nato jih je počasi odprl in uprl pogled vanjo. V izrazu njegovih oči je bilo nekaj tistega, kar se sveti v otročjih očeh, kadar občudujejo v izložbah igračko, ki jih ne morejo dobiti.

»Marko,« je zašepetala, »ali me poznaš?«

Priprl je oči. Zdelo se ji je, kakor da je potrdil njeno vprašanje. Trda črta okrog ustnic se je ublažila, komaj zaznaven smehljaj je zrahljal ostre poteze.

»Ali boš ostala pri meni?« je dejal, to pot toliko glasno, da ga je razumela.

»Ali bi rad?«

Zdelo se ji je, kakor da bi bila od njegovega odgovora odvisna njena usoda.

»Rad.«

Spet je zaprl oči, govorjenje ga je očitno utrudilo. Prijela je njegovo desnico, ki je utrujeno ležala na beli odeji. Bila je vroča in lahka. Jela jo je božati, nežno in počasi, kakor da bi bila iz dragocene tvarine in bi se utegnila razbiti v njeni roki. Ko je za trenutek prejenjala, je začutila, kako se je rahlo zdrznila; njegovi prsti so se skušali strniti v stisk, toda bili so prešibki. Božala ga je dalje, čuteč kako z vsakim gibom polje njena življenjska sila v njegovo ugaslo telo... V naročje so ji padale solze sproščenja in tihega upanja...

Bil je eden tistih decembrskih dni, ko po prvem snegu zemlja zamrzne, ko skozi tenčico megle vseeno zasluti mo sonce, ki nima več toplote in vendar kreše čudovite kristale na zamrzlo snežno odejo. Zima se nam pokaže tedaj od svoje najlepše in najbolj vesele strani.

Po cesti proti Rožniku sta pozno dopoldne, ko je sonce že popilo meglo in se smejalo v neštetih snežnih kristalih, šla roko v roki dva mlada človeka. Bila sta tako zatopljena v svoj razgovor, da nista opazila čudovite narave okrog sebe. Vendar sta bila pa njuna obraza tako jasna kakor umita, kakor da bi se lepota vsega sveta zrcalila v njiju.

»Tako mi je, kakor da bi na novo vstal v življenje,« je dejal on in v njegovih globokih sivih očeh je zaigrala iskra živahnosti. »Celo tiste skrbi, ki so mi bile od nekdaj odveč, so mi zdaj mile in prijetne.«

Ona se je nasmehnila in tesneje prižela k njemu. »Trpljenje človeka očisti, in najbrže ga to očiščenje pozneje osrečuje. Kako bi mogla biti sicer jaz zdaj tako po vsem tem, kar sem pretrpela, srečna?«

»Trpljenje izpametuje, ne samo očiščuje,« je pritrdil on. »Zdaj bi mi še na misel ne prišlo, da bi se trapil z ljubosumnostjo. Vesel sem, da živim, vesel sleherne malenkosti in se ne vprašujem, kaj bo pozneje in zakaj živim. Torej sem zdrav.«

»Povedala sem Juriju in Martini, da se bova poročila v cerkvi na Šmarni gori... Martina se je čudila, da se odrekam beli obleki in zadovoljujem s športnim kostimom... Kakšne malenkosti megle oči ljudem še ob tako pomembnih dogodkih, ali ne?«

»Pač, toda ljudi moramo gledati, kakršni so in ne kakršne bi v resnici radi imeli. Veš, česa sem se domislil? Včeraj mi je mizar telefoniral. Vprašuje, ali bi hotela imeti kuhinjsko opravo barvano v beli ali v kremasti barvi?«

»In ti?«

»Veš, da se ne razumem na ženske zadeve... V kuhinji boš največ živela ti, zato moraš sama odločati.«

Nenadno sta se oba ustavila kakor na povelje. Ob cesti je stala, kipeča v hladno, sinje zimsko nebo, mlada breza. Zdelo se je, kakor da se je njeno deblo okrepilo, čeprav je bila v njem velika brazgotina kakor zarasla rana. Na nežne, upognjene veje se je nabral srež in se lesketal v mavričnih barvah.

»Grdoba, zaradi nje si moral dva meseca ležati v sanatoriju,« se je razhudila Alenka, temno motreč brazgotino, ki se je že skoraj zarasla, samo ob robovih se je solzil iz nje rumenkast sok.

»Ne, ljuba moja, ta breza mi je najljubši spomin.«

»Zakaj vendar?« je začudeno vprašala Alenka.

»Ker sem ob njej spoznal tebe, ti moja najljubša, najdražja ženica!« je zašepetal Marko. Nato se je ozrl okrog kakor tat, ki se boji, da bi ga kdo zalotil pri dejanju. Ko je videl, da sta sama sredi zasnežene ceste, je objel dekle ob svoji strani in jo dolgo, dolgo poljubljal na ustnice.

KONEC

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in pub

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Izučite se kakšnega poklica

Ravnatelj nekega velikega podjetja, do katerega se pogosto obračajo prosilci za nasvet ali s prošnjo, naj jim poišče kakšno zaposlitev, je nekoč dejal:

»Število nestrokovno izšolanih moči je presenetljivo veliko. Mlada dekleta sploh nimajo nikakršnega poklica — po zaslugi nesmotrne vzgoje in nerazgledanosti svojih staršev. Če pa pride k meni mladenič, v zadregi vrti klobuk v rokah in me ponižno prosi: ‚Gospod ravnatelj, kakršno koli službo bi rad.'

Na koncu koncev vendar nisem dolžan, vzeti v službo tega mladega moža ali pa prav takšno dekle — če nista ne ta ne oni v nobenem pogledu za pravo rabo v mojem podjetju.

Ali bodo mlada dekleta in mladi možje razumeli, kaj mislim? Kadar se mi predstavi takšno dekle, naj mi rajši na kratko reče: ‚Porabna knjigovodka sem, znam dobro stenografirati in pisati na stroj, obvladam ta in ta tuji jezik v govoru ali pisavi...'

Vedeti moram vendar, kaj kdo zna in kaj zmore. Če pa kdo pride k meni in mi kratko in malo pravi, da išče kakršne koli zaposlitve, nimam in ne morem ničesar z njim početi.«

Dekleta, premislite te besede! Morda boste morale tudi ve kdaj iskati kakšno službo in se boste znašle pred prav takšnimi problemi.

Izučite se kakšnega poklica, ki ustreza vašim zmožnostim in ki vas veseli, toda izučite se ga tako temeljito, kolikor le morete. Današnji čas prinaša izredna nasprotja; premnogi se pritožujejo nad nezaposlenostjo, delodajalci pa trde, da le s težavo najdejo strokovno izšolane in zanesljive moči.

Ali ni ta nauk koristen? Izučite se torej nečesa temeljito in s kar največjo natančnostjo. Če boste kdaj v stiski in si boste morali sami služiti svoj kruh, bo to vaša rešitev. Če boste pa imeli srečo in nikolj ne boste v takšnem položaju, vam to znanje pač ne bo v breme in ne bo zmanjševalo vaše vrednosti — narobe! **(n)**

NAŠ NAGRADNI NATEČAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Koruzni žličniki

Potrebujemo 35 dek koruznega zdroba, 5 dek nastrganega parmskega sira in masti za zabelo.

Iz koruznega zdroba skuhajte v poldrugem litru slanega kropa polento. Iz polente oblikujte z žlico, ki jo sproti pomakajte v krop ali vročo mast, neprevelike žličnike. Polagajte jih v skledo, potresite z nastrganim parmskim sirom in zabelite z maslom in kruhovimi drobtinicami. Jejte jih kot samostojno jed za večerjo. Zelo dobro se poda zraven zelena solata.

I. Š., Ljubljana.

Dobro domače milo

Potrebujemo 4 l vode, ½ l luga, ki ga skuham iz pepela bukovih drv, 1 kg loja in ¼ kg lužnega kamna. Vso zmes kuham 2 uri in pol in nepresstano mešam. Paziti moramo na to, da zmes neprenehoma in enakomerno vre. Proti koncu dodam še šestnajstinko litra terpentina in polovico dobrega pralnega praška. Kuhano milo stresem v lesen podolgast zabojček, ki ga prej obložim s čisto krpo. Ko se strdi, ga z debelo nitjo zrežem na poljubne kose in ga pustim dodobra osušiti.

B. D., Ljubljana.

*

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvignete takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. Prispevke naslovite na **Uredništvo »Družinskega tednika« (Kotiček za praktične gospodinje), Ljubljana, Poštni predal 345.**

Skrivnost ženskega „šarma"

Tvoj glas je tvoj portret

Kako se odvadiš govorilnih napak

Često pravimo: »Kako šarmantna je ta ženska!« in ne slutimo, da izvira njena očarljivost od njenega glasu in načina njenega govorjenja. Takšen čar si lahko pridobiš tudi ti. Preberi spodnjih 10 pravil, pa boš vedela, kako.

1. *Imej svoj glas v oblasti!* Ne govori preglasno ne pretiho in si ne domišljaj, da te bodo po telefonu bolje razumeli, če boš kričala v aparat.

2. *Ne govori prehitro!* Tega se odvadiš, če glasno bereš, po možnosti pred poslušalci, in če narediš po vsakem stavku kratek presledek.

3. *Vprašaj za svet kakšnega poslušalca!* Pri glasu je najvažnejši zvok, toda le prijateljica ti bo mogla povedati, ali ima tvoj glas prijeten zvok, ali ne.

4. *Govori razločno!* Prisili se, da boš počasi in razločno izgovorila nekaikrat zapovrstjo daljše stavke ali težko izgovorljive besede. N. pr., Ševreti, tvrdka in neizgovorljiv so za tujca neizgovorljive besede.

5. *Izboljšaj svoj smeh!* Nič ni gršega kakor hihitanje in vreščeče smejanje nekaterih žensk. Če hočeš, da bo tvoj smeh prijeten in poln, se moraš smejati iz celega grla, ne pa s stisnjenimi ustnicami. Pravijo, da so ljudje, ki se smejejo na *a*, pošteni, tisti, ki se smejejo na *hi*, suhoparnega značaja; tisti, ki se smejejo na *o*, uživalci; na *he* ozkosrčni; na *u* pa naivni. Naj bo že iz katerega koli vzroka, vse filmske igralke se smejejo na *a*, ker ima takšen smeh za zvočni film najboljši zvok.

6. *Nehaj govoriti*, če opaziš, da kdo nestrpno čaka konca tvojega pripovedovanja; na to moraš posebno paziti. Tvoje govorjenje ne sme biti zanešenjaško žlobudranje.

7. *Glej, da boš jasno izgovarjala besede!* Ena izmed največjih napak slabo vzgojenega glasu je požiranje besednih končnic.

8. *Posnemaj koga, ki ima blagozvočen glas!* Posnemati glas očarljive ženske prav tako ni nič slabega, kakor zgledovati se po njenih klobukih.

9. *Tvoj glas naj bo topel in mehak!* Z ničimer tako zanesljivo ne vplivaš na ljudi kakor z blagozvočnim in ubranim glasom. Ni težko uganiti, ali bo imela več uspeha klepetulja, ki veliko prehitro govori in polovico besed požre, ali pa ženska s toplim, polnim glasom.

10. *Vprašajte tri svoje znance*, ali nimate neumnih govorilnih navad. Čudili se boste, vendar bo prav gotovo kdo opazil, da skoraj za vsakim stavkom ponavljate: »Ja, veste«, »Ali ni res?«, »Saj razumete?« — da znamenite »Sem rekla« niti ne omenimo. Potem se boste morali potruditi, da se odvadite teh majhnih govorilnih napak. Saj nočemo iz vas napraviti popolne ženske, radi bi vam samo pomagali, da bi imeli šarmanten glas, ki vam bo podelil poseben čar.

Fantazijska igra današnje mode

Petlje vsepovsod...

Kaj vse se da narediti iz njih

Petljice so ljubka fantazija mode in jih lahko uporabimo vsepovsod. Vaši zunanjosti in oblačilom bodo dale očarljivo, veselo in pristno žensko noto.

Na koncu črnega ozkega baršunastega traku visi petljica in staromodni medaljon.

Na kostimovem reverju precej velika petlja iz belega pikeja, zavezana v cvetlico, nadomesti klasični nageljček.

S prav tenkim ripsastim trakom, zavezanim v petljico, je pripeta majhna urica na vašem kostimu.

Na rokavici je zapestje okrašeno s petljo, majhna petljica pa nadomešča prstan na prstancu.

Za spremembo si svojo »biserno« ovratnico okrasite z majcenimi črnimi petljicami iz baršuna.

Pariške dame nosijo majhne petljice v ušesih namesto uhanov. Tudi vi lahko poskusite: k vsaki obleki primerne »uhane«!

Domači copati so čisto drugačni na pogled, če jih okrasite z velikansko petljo žive barve.

Vaši sandalj bodo očarljivi na pogled, če jih boste na nartu zvezali s petljo primerne barve!

Tudi ti imaš lahko lepo polt

Polt je eden izmed najvažnejših činiteljev ženske lepote. Nič ni žalostnejšega kakor ljubek obraz, posut z mozolji in črnimi zajedavci. Polt ima tri sovražnike: prebavne organe, živčni sistem in žleze z notranjim izločanjem.

4 zapovedi prebavnih organov

1. Jej zmerom ob istem času! Nič ni za želodec škodljivejšega kakor neredno jesti.

2. Jej počasi in jed skrbno prežveči; tako se bo namreč hrana pomešala s slino, ki vsebuje važni prebavni sok ptialin.

3. Med jedjo malo pij, da ne razredčiš želodčnega soka.

4. Pazi na pravilno delovanje prebavnih organov. Prebavi zelo dobro dé kozarec kisle ali navadne vode, ki ga spiješ na tešče.

Značilni model poletnega popoldanskega kostima, kakršnega so skušali uvesti na švicarskem modnem tednu. Sešit je iz peščenorumenega blaga in obrobljen s plavo lisico. Jopica je dolga in se zapenja s tremi gumbi. Posebno značilen za letošnjo modo je klobuček, obdan z oblakom tenkega tila.

4 zapovedi živčnega sistema

1. Skrbi, da boš dovolj spala. Človek potrebuje najmanj osem ur spanja na dan. Ker ure spanja pred polnočjo dvojno štejejo, moraš te ure prihodnji večer nadomestiti, če si šla zvečer prepozno spat.

2. Odvadi se večernega branja v postelji. To je slaba navada, ki se je težko otreseš.

Angorska volna

za ročna dela v raznih barvah je zopet na razpolago pri **Splošni gospodarski zadrugi železničarjev** (Žegozi), cesta Viktorja Emanuela III. (Bleiweisova) št. 35.
10 dkg za 4 točke

3. Gibaj se kolikor mogoče dosti na soncu in svežem zraku in goji šport. Vse, kar pospešuje krvni obtok, dobro vpliva tudi na polt.

4. Pazi, da se duševno in telesno ne preutrudiš. Žal se je temu težko ogniti. Zato pa skušaj od časa do časa vsaj za nekaj ur »izločiti« vse skrbi da se zares odpočiješ.

Žleze z notranjim izločanjem

Tudi žleze z notranjim izločanjem imajo za zdravje kože prav tolikšen pomen kakor živčni sistem in prebavni organi. Kadar si zastran tega v dvomih, ne odlašaj, temveč takoj vprašaj zdravnika za svet.

Dnevna nega polti

Poleg te splošne nege polti obstoji še posebna nega, ki je tudi ne gre zanemarjati. Vsaka ženska ima sicer svoj postopek za nego polti; kljub temu bi omenili nekaj temeljnih točk o negi polti:

Umij si obraz zjutraj z mrzlo vodo; po topli vodi postane namreč obraz uvel. Morda imaš izredno nežno polt, ki navadne vode ne prenese, posebno ne vode z veliko apnenca. V tem primeru si pomagaj s kakšno posebno umivalno vodo ali pa z deževnico, ki je že sama po sebi odličen lepotni pripomoček.

Ko si si obraz umila, ga otri z brisačo, najbolje z grobo frotirko, ker tako pospešiš krvni obtok. Potem si utri v polt kakšno dobro kremo za obraz in jo pusti na koži 5 do 10 minut. Kremo, ki je koža ni vpila, nato izbriši z obraza z vlažno krpo in pazi, da pri teh gibih polti ne razvlečeš, ali kosmičem vate, ki si ga prej namočila v posebni umivalni vodi. Tako bo ostala na obrazu ravno pravšna plast kreme, da bo »vezala« puder, ne da bi se znojnice zamašile.

Zvečer, preden ležeš spat, si moraš obraz vselej dobro očistiti pudra in rdečila, ker sicer lahko nastanejo na koži resne poškodbe.

Damski klobuki

novi modeli za pomlad in poletje na zalogi. Sprejemam tudi v popravilo.

Salon „TRUDA"

Ulica 3. maja (Aleksandrova) 5

Letos bomo nosile...

... bolj ko kdaj poprej, naj si bo zjutraj, opoldne ali zvečer — obleko z jopico! Za sprehode, za posete in za mesto. Skratka: letos je priljubljena obleka. Jopice so skoraj vselej dolge, reverji pa skoraj vselej okrašeni z ljubkim, lesketajočim se emblemom, živalco, cvetlico itd.

... če hočete svoj edini dežnik prilagoditi posameznim oblekam, si pripravite izbiro različnih prevlek: zeleno, kockasto, rjavo itd.

... majhne ovratničke iz svetlega lameja na temnih oblekah.

Porabni nasveti

Vijolice niso samo ljubke cvetlice, morejo biti tudi koristne. Nabirati jih moramo po možnosti zgodaj zjutraj in izbirati najtemnejše. Potem jih posušimo na čistem papirju ali večjem krožniku v senci in na suhem prostoru, kamor ne pride niti trohica prahu. Suhe spravimo v neprodušno zaprto škatlo. Vijolični čaj je izborno zdravilo za prehlad.

Veliko masti privarčujemo, če zabelimo kuhano zelenjavo, tik preden jo denemo na mizo.

Preproge lepo očistite z žaganjem, namočenim v vodi, ki ji dodaste nekaj salmijaka. Namočeno žaganje potresite po preprogi in ga z metlico drgnite v vseh smereh. Žaganje bo vpilo ves prah, nazadnje ga pa še dobro stepite s preproge.

HUMOR

Dvoumna sreča

»Pomisli, kakšno srečo imam!«
»Kaj se ti je pa zgodilo?«
»Stavil sem 10.000 lir, da me žena vara.«
»No, in?«
»Premisli, stavo sem dobil!«

Med pijanci

»Nikar toliko ne pij!«
»Pusti me pri miru, ali ne veš, da sem dve leti pil samo mleko!«
»Kdaj?«
»Ko sem bil dojenček.«

Dober nasvet

»Kadar potujem, sem že ves dan poprej tako živčna.«
»Potujte torej dan poprej.«

Prisebnost

»Rad bi vam nekaj podaril za spomin...«
»Res? Prav danes se mi je sanjalo, da ste mi podarili krasen avto.«

»Imenitno! Podaril vam bom sanjsko knjigo, da boste videli, kaj te sanje pomenijo.«

Težak problem

Milka se pripravlja za gledališče:
»Mama, kaj naj naredim: ali naj vzamem rokavice, ali naj si pa roke umijem?«

Domišljavost

»Ali mislite, da se genialnost podeduje?«
»Ne vem, nisem imel otrok.«

Profesorska

»Kakor vidite, gospoda moja, ne vidite zdaj še ničesar, toda zakaj ničesar ne vidite, boste takoj videli.«

Stvar okusa

Gospa Čebulčkova pripoveduje svoji sosedi: »Pomislite, kaj se mi je včeraj dogodilo! Zasačila sem svojega moža, ko se je poljubljal s služkinjo! Takoj mi je moral za kazen kupiti novo obleko.«
»Služkinjo ste gotovo takoj odpustili?«
»Ne še! Zdaj bi rada še nov klobuk in nove čevlje.«

Nemogoče

Neki gospod pokliče natakarja: »Gospod plačilni, v moji juhi plava muha!«

Plačilni se prikloni, rekoč: »To je nemogoče, dragi gospod, muhe vendar ne znajo plavati!«

Ni razumela

Novopečeni milijonar gospod Čebulček pride s svojo ženo v eleganten hotel. Zahteva dvoje zvezanih spalnic.
»S kopalnico?« vpraša vratar.
»Hvala, ne bova ostala čez nedeljo,« se brž oglasi gospa Čebulčkova.

Dobro ji je zasolil

Zbiralec steklenic pozvoni pri neki stari, sitni vdovi.
»Ali imate prazne vinske steklenice?«
»Ali sem mar videti takšna, kakor da pijem vino?«
Zbiralec pogleda v njen kisli obraz in ponovi nedolžno: »Gotovo pa imate steklenice za kis.«

ŠAH

Urejuje A. Premfalk

Problem št. 170

Sestavil A. Ellerman
1. nagr. Good Comp 1921.

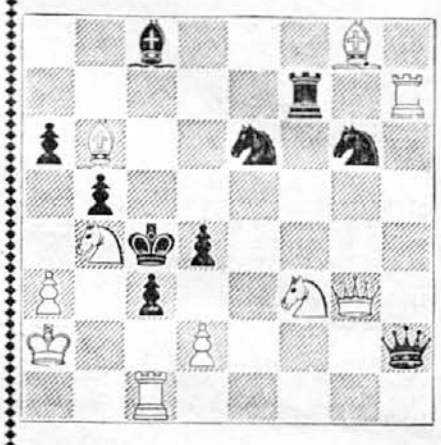

Mat v 2 potezah

Ideja vezav, polvezav in sprostitev.

Učite se kombiniranja!

Aljehinova obramba

F. Gerželj—I. Kukovec
Maribor 1940.

1. e4, Sf6. 2. e5, Sd5. 3. c4, Sb6. 4. d4, g6. 5. f4 [To je glavna in najostrejša varianta Aljehinove obrambe, pri kateri bi se starim šahistom Morphyjevih časov gotovo lasje ježili. Moderni imamo vse drugačne nazore o središču in vemo, da lahko postane zelo razvito središče silno sibko. Klasični in moderni nazor o središču tvorita v tej obrambi glavno stratesko nalogo.]

5. .. de5. 6. fe5, Sc6. 7. Le3 [Beli mora zelo paziti, da mu središče res ne obvisi; tako bi bila že velika napaka 7. Sf3, Lg4! 8. Le3. e6. 7. Le2, L×f3. 8. gf3, Dh4+. 9. Lf2, Df4 in po o—o—o beli že ne bi več mogel zadostno braniti preizpostavljenega središča] **Lf5. 8. Sc3** [sicer je Sb4 neprijetno] **e6. 9. Sf3** [najdoslednejše je 9. Le2 in nato šele Sf3, ker se mora medtem črni že odločiti in Lg4 ni več nevarno zaradi Dd2 in event. o—o—o].

9. .. Sb4 [to nadaljevanje je zdaj vsaj taktično slabše kakor po 9. Le2; močnejše je Lg4. 10. Dd2! (edino to še drži centrum; slabše bi bilo tudi 10. e5. Sd5. 11. S×d5, D×d5. 12. Le2, o-o-o. 13. o—o. De4! 14. Dc1, f6!) Sa5. 11. b3, Lb4. 12. Le2, De7. 13. Td1. o-o-o. 14. Db2, Sc6. 15. o-o. f6 itd.; črni bi pa mogel z 9. .. Dd7 in o-o-o ali Le7 10. Le2, o-o zaviti v normalna nadaljevanja] **10. Tc1, c5. 11. d5!?** [to podjetno in zapleteno nadaljevanje je namreč zdaj zaradi Sf3 možno; teoretično še ni dosti raziskano, pa naj sledi majhen poskus; običajno igrajo 11. Le2 z o—o, dočim 11. a3. cd4 ne prinese koristi] **11. .. ed5. 12. ed5, S4×d5** (verjetno ni dosti razlike od S6×d5), **13. Lg5, f6?**

Na to beli napad zares hitro prodre; pravilno je Le7. 14. Lb5+, Kf8! 15. S×d5, D×d5! 16. L×e7+, K×e7. 17. De2 (D×d5. S×d5. 18. T×c5, Le6 črni stoji bolje) Thd8. 18. o—o. Ld3 itd. ali 15. L×e7+, S×e7. 16. De2 (ali Db3, h6 s Kg8—h7) a6. 17. La4, S×a4. 18. S×a4, Da5+. 19. Sc3, h6. 20. o—o, Le6. 21. Se4. Tc8. 22. Sd6. Tc7 s Kg8—h7 in ev. Sg6 črni obdrži kmeta in dobro igro; samo v tej varianti se da iskati ovrženje gambita. Manj uspešno je 14. .. Ld7, kakor priporoča teorija: 15. S×d5! (15. e6, fe6. 16. Se5, L×g5! ali 15. L×e7, S×e7. 16. L×d7, S×d7. 17. Se4, o—o. 18. 18. S×c5. S×c5, 19. T×c5. Db6) S×d5! [L×b5? 16. S×e7, h6. 17. Sf5 in Sd6+ ali L×g5. 16. L×d7+! (tudi S×b6 dobi) S×d7. 17. S×g5, D×g5. 18. Sc7+, Ke7. 19. o—o, Tc8. 20. Dd6+, Kd8. 21. Tcd1. De7. 22. T×f7! D×f7. 23. e6 in skoraj mat] 16. D×d5, L×b5. 17. D×b7, Tb8 (ali Ld7. 18. L×e7, K×e7. 19. T×c5 s Tc7 dobi) 18. L×e7, T×b7. 19. L×d8, K×d8. 20. T×c5 itd.

14. ef6, gf6. 15. Se5!! [silen udarec, s katerim črni najbrže ni računal] **De7** [drugi razpleti so: fg5. 16. Dh5+, Ke7. (Lg6. 17. Lb5+, Kc7. 18. S×g6+) 17. Df7+, Kd6. 18. D×f5. De8. 19. Sb5+, Ke7. 20. Ld3 z o—o ali 15. .. h5. 16. Lb5+, Ke7 (Ld7 17. S×d7!) 17. De2 ali 15. .. S×c3! 16. Dh5+. Lg6 (Ke7. 17. Df7+ in bc3) 17. S×g6, hg6. 18. D×g6+! (D×h8? De7+), Kd7. 19. T×c3! (Df5+, Kc6!) De8+. 20. D×e8+, T×e8+. 21. Kf2, Te6. 22. Lc1 z Le2 in beli ima mnogo boljšo pozicijo; vendar bi bilo to za črnega še najugodnejše.] **16. Lb5+, Kd8** [če Ld7. 17. o—o! S×c3. 18. T×c3, L×b5. 19. L×f6!] **17. o—o, D×e5. 18. S×d5, fg5. 19. T×f5!** (19. S×b6+?, Ld6!) **Dd4+. 20. D×d4, cd4. 21. Sc7!** a6 (Tc8. 22. Tf7!) 22. S×a8, S×a8. 23. Td5+, Ke7. 24. Te1+, Kf6. 25. Ld3, Sc7. 26. Tf5+, Kg7. 27. Tef1, Se6. 28. Tf7+ črni se je vdal.

Zanimiva partija, ki lahko izvrstno služi za učenje v kombiniranju.

Rešitev problema št. 169.

1. Lh1, d3. 2. Kg2, Ke4. 3. Kg3 mat: indijska ideja.

Izdaja K. Bratuša, novinar; odgovarja H. Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.